

SUHTEKORRALDUS**PR-firmadel
kammitsetud tööpõld**

Nõustamisetevõtetel on võimalused kasvamiseks pigem aht-
rad, tõdeb Meta Advisory tegev-
juht **Andreas Kaju**. Kasvuvõi-
malused on piiratud töötundide-
ga, mida konsultandid suudavad
pakkuda. ▶ 6-7

INVESTOR**Miinusest taas
tõusuline peale**

Investor Toomas Võiis juulikuust
kokkuvõtet tehes rõõmustada,
sest eelmise kuu kahju oli nüüd
tasa tehtud. Peamiselt aitas tõu-
sutuules seilata laevandusfirma
Tallink, kuid rõõmusõnumeid tuli
ka Brasiiliast. ▶ 14-15

PANE TÄHELE**Äripäev ilmub suvel
kolm korda nädalas**

26. juunist kuni 18. augustini
ilmub Äripäev esmaspäeval,
kolmapäeval ja reedel.

Veebilehel www.aripaev.ee
värsked majandusuudised
iga päev!

PÄEVA TEGIJA ▲**Taxify mehed
lõid hiinlastega käed**

Taxify alustas koostööd maail-
ma suurima sõidujagamistee-
nust pakkuva platvormiga
Didi Chuxing. Partnerlusega
investeerib Didi Taxifysse
ning toetab Eesti ettevõtte
edasist kasvu Aafrikas ja Eu-
roopas. Taxify kaasasutaja ja
omaniku **Martin Villigi** sõnul
on Taxify Didi jaoks aken
Euroopasse. Villig ütles, et
Didi meeskond tajub lää-
ne kultuuri väga hästi ning
tegutseb nagu globaalne
ettevõtte.

▶ Loe lisaks
lk 10-11

Äripäev

Ausalt ja kartmatult

Kolmapäev, 2. august 2017
nr 137 (5735) 3 eurot

EUR/USD
1,1817 ▼

USD/EUR
0,8459 ▲

EUR/SEK
9,5479 ▲

EUR/RUB
71,0946 ▲

NordPool
34,19 ▲

Euribor
-0,271 ▲

LAIENEMINE

Püüab 100 miljonit

Indrek Kasela juhitud PRFoods ostab endast suurema konkurendi Soomest ning plaanib
seeläbi kasvada üle saja miljoni eurose käibega börsifirmaks. ▶ 4-5

▲ Indrek Kasela juhitud PRFoods plaanib lühikese aja jooksul juba teist suurostu, sest alles juulis soetati enamusosalus kahes Šoti kalafirmas. FOTO: ANDRES HAABU

LÜHIDALT

Omniva ärid kasvavad mühinal

Tänavu esimesel poolaastal kasvasid Omniva äritulud eelmise aasta sama perioodiga võrreldes 25% ning kasv oli kõikides Omniva äri- valdkondades. Kõige enam vedas kasvu e-kaubandus, mis tõstis tulu nii rahvusvahelisel kui ka koduturul.

Esimesel poolaastal olid kontserni äritulud kokku 51,8 miljonit eurot, kasvades eelmise aasta sama perioodiga võrreldes 25%. Sellises suurusjärgus kasvu on Omniva näidanud juba mitmendat kvartalit järjest, kommenteeris ettevõtte pressiteate vahendusel.

Kontsern kasvas esimesel poolaastal kõige enam rahvusvahelises äris, kus kasv oli 76% võrreldes eelmise aasta sama perioodiga. Rahvusvahelise äri sisuks on eeskätt Hiina e-kaubanduse pakside logistika üle kogu maailma.

Vangi mineku hirm sunnib Villu Reiljanit tegutsema

Samal ajal kui Edgar Savisaare kohtuprotsessi istungites on suvepaus, üritavad osalised Villu Reiljani nimel prokuratuuriga läbi rääkida. Pistise võtmise eest tingimisi vanglakaristust kandvat Reiljanit ähvardaks Savisaare protsessil süüdimõistmise korral reaalne vanglakaristus.

Toimiku järgi üritas Reiljan oma toonase tööandja, suurettevõtja Vello Kunmani tütre Tallinnas Nõmmel kerkiva eramu ehitust tagantjärele seadustada. Reiljani süüdistatakse altkäemaksu vahendamises, kirjutas Postimees.

Mogo portfelli paisus 30 miljonini

Baltikumis ja Ida-Euroopas tegutsev Läti autolaenu pakkuv ettevõtte Mogo avaldas esimese poolaasta tulemused, mis näitavad koos kasumik kasvuga ka kasvanud kohustuste hulka. Ettevõtte esimese poolaasta ärikasum kasvas möödunud aasta sama ajaga võrreldes 3,6 miljonilt 4,4 miljonile eurole. Puhaskasum kasvas 1,4 miljonilt 2,1 miljonile eurole.

Lühiajaliste kohustuste reall on näha, et Mogo on võtnud krediidiastutustelt ligi 5 miljoni euro suuruse laenu. 0,87 miljoni eurone laenu on võetud ka kolmandatelt isikutelt. Kokku on lühiajaliste kohustuste hulk kasvanud 1,4 miljonilt 6,96 miljonile eurole.

Laenuportfelli hulk kasvas poolaastate lõikes 11 protsenti, 29,6 miljonile eurole.

TOETUSED

EAS paneb 21 miljonit eurot maakohtadesse

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus (EAS) otsustas piirkondade konkurentsivõime tugevdamise investeeringute taotlusvoorus toetada Harju, Ida-Viru ja Jõgeva maakonnas 18 projekti.

Toetust taotles 35 projekti, kogumalus 38 miljonit eurot, teatas EAS. Eelkõige toetatakse uute töökohtade loomist ja ettevõtlusaktiivsust piirkonnas, selgitas riigihalduse minister Jaak Aab pressiteate vahendusel.

EAS märkis, et palju tugevaid taotlusi esitati turismivaldkonnas. Toetusraha eest Ida-Virumaal viiakse lähiaastatel ellu mitu suurendust, mille abil võetakse uutes funktsioonides taaskasutusele endised tööstuspiirkonnad. Näiteks hakatakse välja arendama Aidu veespordi- ja vabaajakeskust endistes Aidu põlevkirikarjäärides ja Kreenholmi manufaktuuri luuakse Kreenholmi Tekstiilimaailm.

ÄRIPÄEV.EE

▼ Narvas peaks endistesse Kreenholmi manufaktuuri hoonetesse tulema Kreenholmi Tekstiilimaailm.

FOTO: ANDRAS KRALLA

TOETUSE SAAJAD

Harjumaa:

Aegviidu Tervisespordikeskus

Toetus: 747 771,48 eurot

Kavas on renoveerida Aegviidu veduridepoo hoone ning välja ehitada vajalik ruumilahendus, et võtta hoone kasutusse Kõrvemaa tervisespordikompleksi keskuseks.

Esimesele korrusele tuleb spordivarustuse laenutus- ja hooldusruum, paigaldatakse turisminfo e-kiosk, pakihoiukapid ning tualettruumid. Teisele korrusele tulevad riietus- ning pesemis- ja saunaruumid. Kolmandale korrusele tuleb ruum koos abiruumidega, kus enne suuremaid üritusi nõu pidada ja mida suurürituste ajal kasutada staabina.

Anija mõisakompleksi väljaarendamine

Toetus: 1 752 972,39 eurot

Kavas on renoveerida Anija mõisa pea- ja aidahoone ning avada see külastajatele mõisaajastu külastuskeskuseks "Mõisa aja lugu". Mõis koos pargiga hakkab olema kogu mõisakultuuri pärandist terviklikku ülevaadet andev keskus. Pearõhk pannakse ajastute vahetule kogemisele viie meelega ja isetegemise kaudu.

Jäneda-Aegviidu-Kõrvemaa matka- ja suusakeskuse kergliiklustee

Toetus: 481 214,75 eurot

Kavas on ehitada kergtee Aegviidust Kõrvemaa matka- ja suusakeskuse. Ehitatav tee loob turvalise ja ohutu võimaluse liikuda külastajatel Aegviidust Kõrvemaa keskuse. Kergliiklustee on loogiliseks jätkuks Aegviidu valla kergliiklusteedele ja moodustaks ühtse terviku alates Jänedalt läbi Aegviidu kuni Kõrvemaa matka- ja suusakeskuse.

Vigursõidu ja rahvaürituste plats

Toetus: 219 475,72 eurot

Kavas on rajada Laitse Rally Parki vigursõidu ja rahvaürituste plats. Projekti abil luuakse juurde teepikkusel 2,4 km. Järve tööstusala on Eesti üks suurimaid, hõlmates

samuti avatakse park motosportidega mittetegelavatele inimestele erinevate rahvaürituste (laadad, kokkutulekud jne) korraldamise kaudu.

Kotka "pargi ja reisi" parkla rajamine Kuusalu vallas

Toetus: 113 332,64 eurot

Kavas on rajada 25kohaline "pargi ja reisi" parkla ning rajada parklat ning kolme bussipeatust ühendav kõnniteede võrgustik kogupikkusega ca 350 meetrit.

Raasiku kergliiklustee

Toetus: 668 001,76 eurot

Kavas on rajada 3,52 km pikkune kergliiklustee Raasiku alevikku, mis ühendab keskuse ja aleviku äärealade elamupiirkonnad (Tehase ja Jägala-Aruvalla tee ääres ajalooline keskus).

Keila-Lehola kergliiklustee

Toetus: 594 792,26 eurot

Kavas on rajada Keila-Lehola kergliiklustee pikkusega 4075 meetrit. Kergliiklustee rajamisega eraldatakse jalgsi- ja jalgrattaliiklus maanteeliiklusest.

Ida-Virumaa:

Aidu veespordi- ja vabaajakeskuse arendamine

Toetus: 3 727 928,81 eurot

Kavas on luua endise põlevkivikarjääri tehismastikule külastusatraksioon Aidu Veemaa, mis ühendab veespordi ja muud vaba aja aktiivse veetmise võimalused. Veemaa pakub veesõite, suplust, aerutamist, veemotot, ronimist, rannamõnu, teatrit ja kontserte. Veemaal on aastas ca 30 000 külastust ning luuakse 12 otsest ja 30 kaudset töökohta.

Kreenholmi Tekstiilimaailm

Toetus: 3 590 053,36 eurot

Kavas on rajada Narva seni kinnise Kreenholmi ajaloolise ketrus- ja kudumisvabriku puuvillaladudesse turismiattraksioon, töönimetusega Kreenholmi Tekstiilimaailm. Kreenholmi lugu ja puuvilla, tekstiili ning disainiga seotud teemasid tutvustab väli- ja siseekspositsioon.

Ida-Viru turismisihtkoha kui võrgustiku arendamine

Toetus: 469 625,00 eurot

Ida-Viru turismisihtkoha arendamine turismiklastri eesmärk on saada Eestis ööbimiste arvult suuruselt teiseks turismiipiirkonnaks, tuues Eestisse uusi sihtrühmi ja ööbimisi. Projektis on planeeritud tösta kohaliku turismisektori võimekust, arendada turismiteenuseid ja tooteid ning ellu viia intensiivne kaheaastane turunduskampaania Eestis, Soomes ja Venemaal.

Tulivee salapiiritusemuuseum ja kontserdikeskus

Toetus: 465 799,62 eurot

Kavas on rajada Ida-Virumaale Liimala ajaloolisesse kalurikülla, liivaranna äärde, 1920.-1940. aastate ulatuslikku salapiiritusevedu käsitlev muuseum koos meretee-malise raamatukoguga. Projekti käigus rajatakse 15 meetri kõrgune vaatetorn ja välilava. Oma vahenditest ehitatakse üheksa numbritoaga hotell kuni 35 külastajale. Koos varem rajatud Purtsse jahtsadamaga ja tekib Tulivee turismikeskus, mis jutustab külastajale rannarahva ajaloo seotud lugusid.

Sillamäe rannapromenaad

Toetus: 2 318 672,50 eurot

Kavas on rajada rannapromenaad, mis ühendab reisi- ja jahisadamat kesklinnaga ning moodustab rekonstrueeritava Mere puistestega terviku. Sillamäe rannala kujuneb oluliseks arengutsooniks ja atraktiivseks puhkealaks.

Järve tööstusparki juurdepääsu renoveerimine

Toetus: 1 359 999,74 eurot

Kavas on Kohtla-Järve linna Järve tööstusala suunduva Ehitajate tänava rekonstrueerimine 1,6 km lõigul, Ehitajate tänava ja Järveküla tee ristmiku ümberehitamine, kergliiklustee koos väikevormidega (istepingid, prügikastid) ja tänavavalgustuse rajamine kogupikkusel 2,4 km. Järve tööstusala on Eesti üks suurimaid, hõlmates

ca 1400 ha tööstusmaad. Tööstusala tegutseb 50 eri suuruse ja profiiliga ettevõtet.

Jõgevamaa

Kamari järve veekeskus

Toetus: 1 582 118,6 eurot

Kavas on Põltsamaa valda Kamari järve ääres Eestis ja naaberriikides ainulaadne aasta ringi avatud järvepealne veesuisa- ja lauakeskus ning veel ja luu- mel lauutamise ja suusatamise kaabelpark. Parki tulevad Balti- ja Põhjamaade ainus veepealne seiklus- ja takistusrada ja vaba- ajaatraksioonid.

Kalevipoja muuseum

Toetus: 1 087 790,03 eurot

Kavas on arendada Kalevipoja muuseumi, luues Jõgevamaale Kääpa külla eesti rahvuseepost "Kalevipoeg" käsitlev muuseum. Projektitoetusena renoveeritakse muuseumi hoone ja luuakse eepost kajastavad uued interaktiivsed ekspositsioonid ja virtuaalne keskkond, rajatakse õppeklassid ning täiendatakse ka Kalevipoja teemaparki.

Tabivere tööstusala

Toetus: 817 417,58 eurot

Kavas on tööstusala ääres vee- ja kanalisatsioonitrassid, tuletõrje veevõtusüsteemi võrk, juurdepääsutee ja jalakäijatele juurdepääsutunnel.

Annikvere jalg- ja jalgrattatee

Toetus: 462 141,60 eurot

Kavas on rajada 2,5 meetri laiune asfaltkattega kergliiklustee, mis algab Põltsamaa linna piirist ja kulgeb kuni Umbusi tee ristmiku, kogupikkusega 2,9 km. Eesmärk on tagada elanikele turvaline ühendustee Põltsamaa linna ja linnast väljapoole.

Peipsi piirkonna taristute

Toetus: 649 583,68 eurot

Kavas on rajada külasid ühendav kergliiklustee, mis saab alguse Kasepäält ja lõpeb Mustveel. Eesmärk on rajada 4 km kõvakattega kergliiklusteid ja parendada 3 km praegust kergliiklusteed.

Erinevate kaubaaluste ja pakkekomponentide tootmine, HT töötlus

kaubaalused.com

Telefon 51 05 565
investor@investor.ee

ÄRA KULUTA RAHA EDEVUSELE, VAID OMA TEGEVUSELE

Kasutatud büroo- ja muu mööbel

Hinnad alates
35 €Hinnad alates
35 €Hinnad alates
35 €E-N 10-17 R 10-18
Tähetorni 21j, Tallinn,
Tel 552 6608**www.Apunek.ee**

TURVALISUS

Digidokumente ootab ületembeldamine

URMO ANDRESSOO
urmo.andressoo@aripaev.ee

Alates 2002. aastast on digitaalsete allkirja saanud 400 miljonit DDOC-formaadis dokumenti. Riigi infosüsteemi ameti kinnitustele tuleks nii eraisikute kui ka firmadel oma dokumente hiljemalt järgmise aasta juuliks ajatempliga üle tembeldata.

Ajatempli lisamine viib dokumentide vastavusse tänapäeva turvanõuetega ning tagab selle, et dokumente ei ole võimalik tulevikus muuta, vahendab infosüsteemi amet. Kõik varasemad allkirjad ja lepingud jäävad kehtima, kuid kuna tehnoloogia on viimase 15 aasta jooksul tugevalt arenenud, on digitaalsete dokumentide krüptograafiat vaja kaasajastada.

“Me uuendame süsteemi pilguga tulevikku. Praegu on 2002. aasta digiallkiri turvaline, kuid viie või kümne aasta pärast me seda väita ei saaks,” selgitas muudatuse tagamaid Ärialehele riigi infosüsteemi ameti eID valdkonna juht Margus Arm.

Riigiettevõtetele on ümbertembeldamine tasuta. Sama kehtib mõistliku kasutamise juures ka eraisikutele ja väikeettevõtetele. Tembeldamiseks

400

miljonit digiallkirjaga dokumenti on koostatud alates 2002. aastast.

on riigi infosüsteemide amet välja töötanud spetsiaalse tembeldamisrakenduse TeRa, mille abil saab kiirelt ja lihtsalt enda dokumente kaasaegse krüpteeringu alla viia.

Suurfirmadel ja suurema dokumendimahu tembeldamisel soovib amet aga sõlmida ajatempliteenuse leping tembeldamisteenust pakkuva ettevõttega. Näiteks pakub sellist teenust ettevõtte SKID Solutions. Ärialehe andmetel tuleb tuhande lepingu tembeldamise eest ettevõttele välja käia näiteks 36 eurot, 100 000 lepingu eest 1000 ning pool miljoni eest 3000 eurot.

Swedbank sai ise hakkama, Tallink ei pelga

Swedbanki digitaalsete teenuste osakonna juhi Agnes Oidsalu sõnul on pangal digiallkirjastatud dokumentide ületembeldamine juba selja taga. Nimelt alustas pank sellega juba 2014.

aastal. “Projekt viidi läbi kõigis Balti riikides ning selle üks eesmärk oli digiallkiri viia vastavusse kehtivate standarditega, aga ka see, et allkiri oleks kehtiv piiriüleltselt kogu Euroopa Liidus,” selgitas ta. Projekt oli Oidsalu sõnustis aja- ja ressursimahukas, kuna ulatus üle Baltikumi ning kattis mitut tegevusvaldkonda. Siiski sai Swedbank sellega ettevõttesiseselt hakkama, tõdes Oidsalu.

Oidsalu soovitas ka kõigil panga klientidel enda dokumente üle tembeldata. “Samas on ka kõik ületembeldamata dokumentid endiselt kehtivad ning meie klientidel ei ole liigseks muretsemiseks põhjust,” kinnitas Oidsalu.

Ka Tallink Grupi IT-juht Tõnu Liik mõõnis, et digiallkirjastatud dokumente tuleb paratamatult teatud ajavahemiku järel nende õiguskindluse tagamiseks üle tembeldata. “Seda ka antud juhtumil teeme vastavalt RIA soovitusetele,” lisas Liik. Dokumentatsiooni haldamine ning turvaline säilitamine on tema sõnustis ettevõtte igapäevast töö lahutamatu osa ning ta kinnitas, et seda tehakse nii riiklike, rahvusvahelisi, merendus-alaseid kui ka muid regulatsioone silmas pidades.

TORMIS: KALJUSTE: JALAKAS: SÜNNISÕNAD

Suurvormi taastulek
Noblessneri valukojas
2.08 / 3.08 / 4.08 /
5.08 / 7.08 / 8.08
kell 19:00

Piletid Piletilevist ja
Von Krahli Teatri
kodulehelt

Von Krahli Teater

HAKKA ISE ELEKTRI TOOTJAKS!

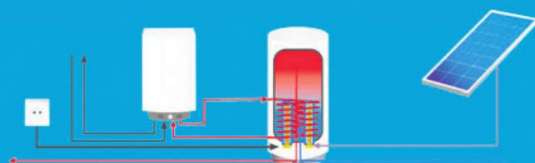
Lase päikesel kinni maksta oma elektriarved!

Ühe investeeringuga teed ennast **sõltumatuks** elektri hinna ja ülekandetasu tõusust.

- Päikesepaneelid
- Inverterid
- Paigaldus- ja kinnituselemendid
- Kaablid, pistikud
- “Võtmed kätte” täislahendused

„Päikesepaneelide alalis voolu toitega LOGITEX boilerid“

LED tänavavalgustid
toitega päikesepaneelidelt

KÜSI PAKKUMIST!

Bisontesolar OÜ
Tule 22, Saue

tel. 526 4331
info@bisontesolar.eu

TOODA OMA ÄRI-, BÜROO- JA
KAUBANDUSKESKUSELE
PÄEVANE ELEKTER ISE!

BisonteSolar

www.bisontesolar.eu

▲ "Kavatseme olla Soome suurim kalabränd," selgitas Trio ostu PRFoodsi juht Indrek Kasela, kelle sõnul oli Trio neile varem allhanget teinud ja seega vana tuttav. FOTO: BLOOMBERG

LAIENEMINE

PRFoods kasvab topelt-suureks

Indrek Kasela juhitud PRFoods omandab Soomest endast käibelt suurema konkurendi ning kutsub kokku erakorralise aktsionäride koosoleku.

LIINA LAKS
liina.laks@aripaev.ee

Äripäev

PRFoodsi tütarettevõtte AS Saaremere kala sõlmis lepingu Oy Trio Trading AB (Trio) aktsiate omanike Ville Sammallahhti, Mats Storbjörki ja Heikki Sammallahtiga Soome kalakontserni omandamiseks.

Börsiteate järgi maksab Saaremere Kala kõigi Trio aktsiate (1450 A-aktsiat ja 50 B-aktsiat) eest müüjatele 3 030 000 eurot. Samas näeb leping ette järgneva viie aasta jooksul lisahinna maksmist. PRFoods teatas, et katab osa tehingu hinnast omavahenditest, kuid taotleb lisaks SEBst 2,5 miljoni euro suurusel laenu.

Tegu on omamoodi olukorraga, kus Taa- vet ostab Koljati, sest Trio käive on PRFoodsi omast neljandiku võrra kogukam: soomlaste eelmise finantsaasta auditeerimata käive oli 51,4 miljonit eurot. Trio viimase 18 kuu (01.01.2016–30.06.2017) auditeerimata käive oli 81,6 miljonit eurot. Kasum jäi neil perioodidel vastavalt 0,1 ja 0,4 miljoni euro juurde. Tehingu peavad kinnitama aktsionärid ning koosoleku kuupäevaks on PRFoods määranud 28. augusti.

Trio on börsiteate andmetel Soome juhtiv Skandinaavia kala ja karpkalade importija, tema tegevusalade hulka kuulub ka kalatoodete eksport ja lõhe fileerimine.

Kalatööstus ostulainel

Trio ost on juba teine PRFoodsi suurtehing sel aastal. Juunis teatas kalatööstusettevõtte, et ostab 15,4 miljoni euroga kaks Suurbritannia perekonnaettevõtet: Coln Valley Smokery Limited ja John Ross Jr Ltd, mille 2016. aasta kogukäive jäi 18,6 miljoni euro juurde. Ostuks sai ta 12 miljoni euro suuruse laenu SEBst ning lisaks viieprotsendise intressimääraga 1,5 miljoni euro suuruse laenu investeerimisfirmalt Amber Trust II S.C.A. SICAR, mis on seotud PRFoodsi nõukogu liikme Lauri Kustaa Äimäga.

PRFoodsi nõukogu liige Kuldar Leis ütles, et tehing on hea uudis Eesti kalatööstuse jaoks, sest näitab, et Eesti ettevõtted suudavad laiendada nii Skandinaavias kui ka Suurbritannias. Maailma mastaabis on tema sõnul näha, et ka kalatööstus liigub sel-

» **Meie lõhekasvatus on praegu kaks korda suurem kui kogu Eesti kalatööstus kokku.**

▲ **PRFoodsi nõukogu liige Kuldar Leis**
FOTO: ANDRES HAABU

100

miljoni euro ligi on kogu kontserni käive kokku. Leisi sõnul tuleb nüüd kõik omavahel tööle saada.

les suunas, et tahetakse üksteise sünergiaid ära kasutada ja koostööd teha. Leis selgitas ka, miks Triol on võrdlemisi suure käibe juures üsna väike kasum: kuna ettevõtte tegeleb kalatoodete edasimüümise ja ise töötleb toodet minimaalselt, siis sellest ettevõtte eripärast kasum sõltubki.

Skandinaaviat hindab Leis eelkõige seetõttu, et seal on Tšiili kõrval maailma parimad lõhekasvatustehased. "Meie lõhekasvatus on praegu kaks korda suurem kui kogu Eesti kalatööstus kokku," näitlikustas Leis tootmismahutu. Praegu usub Leis, et PRFoodsi laienemisel on esialgu piir ees – kokku on kontserni käive 100 miljoni euro ligi. "Nüüd tuleb kõik omavahel tööle saada," ütles Leis.

PRFoodsi konkurente, teiste hulgas M.V.Voolu juhti Mati Vetevoolu ei õnnestunud kommentaariks tabada.

PRFoodsi väikeaktsionär ja kontserni endine juhatuse esimees Katre Kõvask ütles, et kuigi pole enam ettevõtte hingeeluga kursis, siis väikeaktsionärina soovib ta PRFood-sile vaid edu.

PRFoodsiga seotud viimane suurtehing jääb 2014. aastasse, mil toona Premia Foodsi nime kandev kontsern müüs Ukraina ettevõttele Premia jäätisetööstuse haru 27 miljoni euro eest.

Ostuteade kergitas aktsiat

Teade Soome firma ostust kergitas eile PRFoodsi aktsiat Tallinna börsil 0,74 protsendi jagu, 0,408 eurole. Viimase kuue kuu- ga on aktsia tõusnud 11 protsenti.

Kontsern on siiani kahel aastal 0,3 euro suurust dividendi maksnud. Tänavusel aastal 0,6 miljoni euro suurust puhaskasumit investoritega ei jaotatud. PRFoods on varem küsimuste peale dividendipoliitika kohta teatanud, et plaanib seda arutada järgmise aasta aktsionäride korralise koosoleku ajal.

Suured pangad PRFoodsi ei kata, küll aga teatati Swedbankist, et kui kalatööstusettevõtte käive tõuseb üle 100 miljoni, siis kindlasti kaalutakse seda mõtet.

Indrek Kasela: 100 miljoni piiri võtame ära

PRFoodsi juht Indrek Kasela näeb Soome firma Oy Trio Trading Ab (Trio) ostus turupositsiooni parandamise ning tagala kindlustamise võimalust.

Vastab PRFoodsi juht Indrek Kasela.

Kuidas jõudsite Trio ostuni? Vaatasime mitut ettevõtet, ka äsja müüdud Apetit Kala, kuid otsustasime Trio kasuks. See annab meile parema võimaluse ka Heimon Kala kaubamärgi Soomes laiendada ning tootmisenergia mõttes sobib meile väga hästi.

Trio Trading on Soome juhtivaid lõhetöötajaid, Heimon Kala on traditsiooniliselt keskendunud vikerforellile (mida ka meie kasvatame), nende kahe firma koostöös on meil kaetud kogu vajaminev portfelli ning Heimon Kala ja Trio koos on kindlasti nüüd suurimaid Soome töötajaid.

Kavatseme olla Soome suurim kalabränd. Seega oli tehing vajalik ka nii-öelda meie tagala kindlustamiseks. Lisaks 35 riigile, kus me peale Soome tegutseme. See tehing võimaldab meie grupil aktiivsemalt ja kiiremini laiendada tegevust Põhja-maadest ja Mandri-Euroopasse – koostöös meie teise ettevõtte John Ross Jr.-i ja Coln Valleyga, eriti mis puudutab just lõhetooteid.

Trioga oleme teinud aastaid koostööd, Trio on allhakan korras valmistanud meile lõhetooteid ning me oleme nen-

de üks suuremaid kliente. Seega oli tegemist juba tuttava ettevõttega ning tihedama integratsiooniga.

Lisaks on Triol Soomes palju selliseid kliente, keda me värske lõhega ei varusta, näiteks Stockmann. Seega saame pakkuda oma klientidele n-ö täisvalikut ja kindlasti muuta efektiivsemaks Soome ja Eesti tootmist.

Tegemist on juba teise suurtehinguga üsna lühikese aja jooksul (19. juuli erakorralisel koosolekul otsustasid PRFoodsi aktsionärid omandada enamusosaluse Briti äriühingutes John Ross Jr. Limited ja Coln Valley Smokery Limited) – kas plaanite sel aastal veel laiendada? Trio ja Šoti ettevõtete omandamisega on esimene etapp nii-öelda uues PRFoodsis ellu viidud: ehk tugevdatud oluliselt meie positsiooni meie põhiturgudel Soomes ja Eestis ning muudetud PRFoods rahvusvaheliseks ettevõtteks. Sel aastal keskendume integratsioonile olemasolevates ettevõtetes. Seega lähiajal me uusi ettevõtteid ei osta.

Milliseks kujunevad laiendamise järel kontserni käive ja kasum? Käibes ületame kindlasti 100 miljoni piiri (konsolideerimisel tuleb elimineerida meie senine omavaheline käive Trioga, mis nüüdsest on sisekäive, seni on see ligikaudu 14 miljonit aastas), kasumiootustest saab aimu, kui lugeda börsiteavet ja Trio juhtkonnale makstava

PANE TÄHELE Kui suureks paisub PRFoods?

	käive	EBITDA**
PRFoods	47,4	2,6
John Ross Jr.	13,7	2,5
Coln Valley		
Smokery	4,9	
Trio*	51,4	0,694
kokku	117,4	

**Trio EBITDA 2015. aasta oma

PRFoodsi selle aasta tehingud

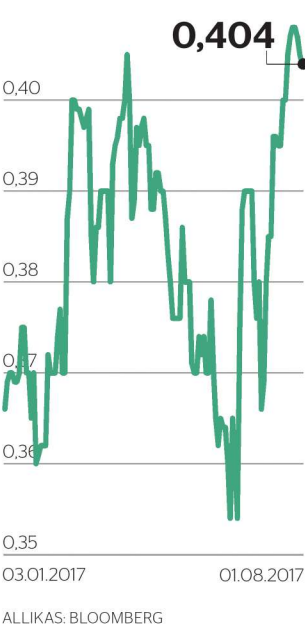
	ostuhind
tehing	
Suurbritannia firmade	
tehing	15,4
Trio**	3,03
kokku	18,43

** lisatingimused – omanikele makstakse viie aasta jooksul täiendavalt 3% kontserni EBITDAst: eedusel, et see on ca 6 M eur, siis teeks see aastas 180 000 erot)

» Sel aastal keskendume integratsioonile olemasolevates ettevõtetes. Seega lähiajal me uusi ettevõtteid ei osta.

▲ Indrek Kasela sõnul on PRFoodsi uuendamise esimene etapp nüüd läbitud.

HIND PRFoodsi aktsia on viimaste kuude uudiste peale tõusma hakanud

boonuse tingimusi (EBITDA vähemalt 6 miljonit eurot aastas).

Olete börsiteates põhjalikult käsitletud Triole makstavaid summasid PRFoodsi võimaliku müügi ja börsilt väljumise korral: kas teile on pakkumisi tehtud? Seda me kommenteerida ei saa, aga on tavapärane, et selliste tehingute puhul lepitakse kokku ka firma asutajatest juhtkonnaga, et nad saavad boonust, kui arengus on jõutud järgmisse etappi.

LÜHIDALT Töötuse määr kasvas ainult Eestis

Euroopas on töötuse määr vähenenud viimaste aastate madalaimale tasemele, kuid aasta arvestuses on just Eesti ainuke, kus töötuid juurde tuli. Euroala töötuse määr oli juunis 9,1 protsenti, teatas Eurostat. Mais oli töötuse määr 9,2 protsenti ja eelmise aasta juunis 10,1 protsenti. Nii madal pole töötuse määr euroalal olnud alates 2009. aasta veebruarist. Aastatagusega võrreldes vähenes töötus kõigis Euroopa Liidu riikides peale Eesti, kus töötuse määr kasvas eelmise ja tänavuse mai võrdluses 6,5 protsendilt 6,9 protsendile. Kõige madalam töötuse määr oli juuni seisuga Tšehhis, Saksamaal ja Maltal, kõige kõrgem Kreekas ja Hispaanias.

Nelja Energia rajab tuulepargi

Hiiu vald ja tuuleenergia tootja Nelja Energia sõlmisid esmaspäeval koostöölepingu Eesti esimese meretuulepargi rajamiseks. Leping sai allkirjad tulevase meretuulepargi asukohas Apollo madaliku lähistel. Tuulepargi arendaja Nelja Energia soovib Hiiu-maast põhja pool asuvasse piirkonda rajada avamere tuulepargi võimsusega 700 MW kuni 1100 MW ehk 100 kuni 160 tuulikut. Tuulikute kaugus rannast on vähemalt 12 km ning omavaheline kaugus on umbes kilomeeter.

Reformierakond tagasi tipus

Postimehe ja BNSi tellimisel ning Kantar Emori tehtud küsitlusest selgub, et Reformierakonda toetaks riigikogu valimistel 26% valijatest, Keskerakonda 23%, EKREt 16%, sotse 15%, Vabakerakonda 7%, IRLi 6% ja rohelisi 5% valijatest. "Reformierakond on enam-vähem taastanud oma seisu, mis neil oli riigikogu valimiste ajal 2015. aastal," võrdles Kantar Emori uuringuekspert Aivar Voog erakonna üle 26protsendilist toetust kahe aasta taguse 27 protsendiga. Teisena torkab silma, et rohelised on üle aastate taas valimiskünnise ületanud.

www.honda.ee

HONDA
The Power of Dreams

Autoostja saab peretoetust

Tähtsate otsuste puhul on hea, kui lähedased Sinu valikuid toetavad. Kui valid uut pereautot, siis Civic Tourer on parim – töökindel, praktiline, ruumikas. Paljudest lisadest tulenev sõidumugavus kindlustab Sulle kogu pere toetuse.

- Oma klassi kõige suurema pakiruumiga – 624 liitrit · Aktiivne linnapidurduse süsteem · Otsekokkupõrke hoiatus · Liiklusmärkide tuvastussüsteem · Sõidurajalt kõrvalekaldumise hoiatus · Ristuva liikluse hoiatus · Pimeda ala informatsioon · Tagurduskaamera · Püsikiiruse hoidja · Aktiivne kaugtulede süsteem · Magic Seats · Navigatsiooniseade ·

- Honda Liising**

Honda Kindlustus
- **0,99%** intress Honda Liisingu lepingutele
 - Honda Liisingu lepingutele sissemakse **peretoetus 600 €**
 - **1 aasta** liiklus- ja kaskokindlustus tasuta

Catwees OÜ Tallinn, Pärnu mnt 139, tel 650 3300; Tartu, Kalda tee 13, tel 730 0385; Pärnu, Ehitajate tee 2, tel 447 6176
Veho Eesti AS Tallinn, Paldiski mnt 100, tel 617 7080; Agdeck-Auto AS Jõhvi, Pargi 39, tel 332 1430; Narva, Võidu 19, tel 356 3311
ML Autoservice OÜ Kuressaare, Auriaga keskus, Tallinna tn 88, tel 452 2550; LX Motors OÜ Viljandi, Tallinna tn 86, tel 435 5421

Honda Liisingu aastase fikseerimata intressimäär 0,99% + 3 kuu EURIBOR puhul on 18 890 € (netohind) maksva sõiduki finantseerimisel kuukakse alates 211,39 € tingimusel, et sissemakse on 10%, lepinguperiood 60 kuud, jääkmaksumus 25%, läbisõidupirang 20 000 km/aastas ja lepingutasu 200 €. Kasutusse võetav krediidisumma on 17 001,00 € ja krediidikulukuse määr on nimetatud tingimustel 1,20% aastas. Kredidi saamiseks on vajalik sõlmida kindlustusleping. Kredidi kogusumma on 19 544,36 €, tagasimaksete arv on 60. Kredidi kogusumma arvutamisel on arvesse võetud krediidisummat, intressikulu, lepingutasu ning ei ole arvestatud võimalikke sõiduki registreerimiskulusid, riigilõive, hindamisakti tasu ega finantseerimise eeltingimuseks oleva kasko- ja liikluskindlustuse makse suurus. Finantseerimise pakkuja on Nordea Finance Estonia AS. Tutvuge liisingutingimustega ning vajaduse korral konsulteerige asjatundjaga. Pakkumine kehtib, kuni kaup jätkub. Ülal nimetatud varustus saadaval alates Sport Navi ADASI varustustasemest. Pildid on illustreeriva tähendusega. Kombineeritud kütusekulu: 3,8-6,6 l / 100 km; CO₂: 99-155 g/km

CIVIC TOURER

ÄRIKINNISVARA

Toolil
suured
plaanidANNE OJA
anne@kinnisvarauudised.ee

Tuntud ettevõtja Toomas Tooli ettevõtte BREM Kinnisvarahool-dus tahab ehitada Narva-Jõe-suu südamesse kolm kõrghoo-net, kirjutas Põhjarannik.

Põhjarannik kirjutas eile, et BREM Kinnisvarahoolitus taotleb Narva-Jõesuu linnavalitsuselt Aia 4 kinnistu detailplaneeringu algatamist. See 1,23 hektari suurune ärimaa krunt asub kuurortlinna keskuses, Narva-Jõesuu sanatooriumi naabruses.

Taotluse järgi on detailplaneeringu eesmärk määrata ehitusõigus kolme kuni 16korruselise ja kahekorruselise maaaluse parklaga majutushoone rajamiseks. Peale selle on plaanis maa alla rajada basseini. Põhjarannik lisas, et taotluse esitaja on BREM Kinnisvarahoolituse volitatud isikuna Risto Mägi.

Narva-Jõesuu linnapea Maksim Iljini sõnul võttis linnavalitsus taotluse menetlusse, kuid ei osanud väljaandele öelda, kui tõsised arendaja plaanid on.

Kolme kõrghoone ehitamise plaani taustal tasub teada ka, et Tool on võtnud sihikule ka kuurortpiirkonna hotelliäri. Nimelt ostis Tooli ettevõtte OÜ BREM Kinnisvarahaldus möödunud aasta oktoobris Narva-Jõesuus aadressil Aia 48a asuva spaa. Meresuu Spa & Hotel oli enne seda Egeria Kinnisvara pankrotivarana müügis oksjonikeskkonnas, kus sellele ot-sis uut omanikku pankrotihaldur Martin Krupp. Kinnistusregister näitas spaahotelli üleminekut uuele omanikule juba 24. oktoobril 2016. Kinnitamata andmetel maksis Tool spaa eest enam kui 6 miljonit eurot.

Mullu septembris avaldas Postimees, et Viimsi ja Grand Rose spaa omanik võtab oktoobri keskpaigast üle Meresuu spaahotelli opereerimise.

Tooli ettevõttele kuulub Narva-Jõesuus veel teisigi kinnistuid. Üks neist on Vabaduse tänaval paiknev üheksakorruselise punastest telliskividest endine sanatoorium Põhjarannik. Aia 45 asub aastatel 1863–1914 elanud Venemaa töösturi Filipp Pantelejevi endine suvila.

MEEDIA

Suhtekorraldajate kasvuallik

Suurem osa suhtekorraldusbüroodest kasvatas mullu usinasti käivet. Nüüd on nad aga sunnitud nuputama, kuidas edasi kasvada, kuna sektori kasvuvõimalused on kaunis ahtrad.

ELIISA MATSALU
eliisa.matsalu@aripaev.ee

Äripäev

Üks suurim kasvaja oli eelmisel aastal Meta Advisory Group, mille käive kosus 29% ja kasum 35%. Ettevõtte tegevjuhi Andreas Kaju sõnul on nende büroo kasv olnud algusest peale üsna orgaaniline ja eelmise aasta kasvu ühtegi imelist põhjust pole tema sõnusti võimalik välja tuua. "Suuri arenguhüppeid pole olnud, igal aastal kasvame umbes ühe töötaja võrra ja püüame käibe-kasumi kasvu hoida 10–15% juures," rääkis ta.

Kaju sõnul on Meta Advisory tegutsemismudel selline, millega on võimalik prognoosida peaaegu 90% aastast tulust. "See tuleb sellest, et me ei võta tänavalt tööd sisse, vaid meil on oma püsikliendid," ütles ta. Kasvada püütakse sellega, et tehakse senistele klientidele rohkem tööd ja otsitakse uusi kliente.

Klientide leidmine pole aga lihtne töö, kuna suhtekorraldus ja kommunikatsioon nõuavad väga suurt konfidentsiaalsust kliendiga, mis aga tähendab, et kui sul on ühes sektoris üks klient, siis see välistab samas sektoris teiste klientide võtmist. "Meil on õnnestunud viimase kahe aastaga enam-vähem kõik sektorid täis saada – klassikalistest suurtest äri sektoritest on katmata ainult autosektor," ütles Kaju.

Riigihanked ei tasu ära

Üheks Meta Advisory kasvu põhjuseks peab Kaju aga seda, et nende büroo ei osale tavaliselt riigihangetel. Esimesed 5–6 tegevusaastat hoidsid tema ja büroo teine omanik Ott Lumi riigihangetest teadlikult eemale, kuna neil oli poliitiline taust ja nad tahtsid sellest puhkust saada. Teine põhjus oli aga see, et väikestel büroodel on riigihangetel väga raske hakkama saada.

"Riigihangetel on hinnakomponent väga suur ja edu saavutamiseks tuleb pakkuda hinda, millega sa tegelikult iga päev tööd ei tee," selgitas Kaju. Viimastel aastatel on aga Meta Advisory mõnel riigihankel siiski osalenud. Kaju sõnul teevad nad seda siis, kui projekt tundub piisavalt huvitav, millest ei

» Nagu numbrid näitavad – tööd jagub. Piir tuleb pigem ette väga hea tööjõu poolelt, keda saab pimesi usaldada ükskõik millisele ülesandele.

Callisto juhatuse liige Merlis Nõgene

tahaks loobuda. Üks selliseid oli näiteks Rail Balticu projekt.

Selle aasta üle Kaju ei kurda. "Halvemaks pole läinud," ütles ta naerdes. Siiski lisas ta, et nõustamisettevõtte on võimalused kasvamiseks pigem ahtrad. Kasvuvõimalused on piiratud töötundidega, mida konsultandid suudavad pakkuda. Kui sellest on võetud maksimum, tuleb edasi midagi teisiti teha.

"Läänes proovitakse selle probleemi lahendamiseks oma teenuseid nii-öelda tootestada, sest see on ainus viis, kuidas müüa rohkem, kui töötajate töötunnid lubavad," ütles Kaju. Sellised tooted oleksid näiteks info- ja analüüsitooted ning turuseired.

Teine variant on laieneda oma turust väljapoole. Meta Advisoryl on bürood ka Lätis ja Leedus, kuid need on majanduslikult iseseisvad üksused. Eksport ilma kohalike partneriteta on Kaju sõnul väga keeruline, kuna konsultandid müüvad klientidele oma kogemusi ja teadmisi ja võõras keskkonnas on raske sedasi olla spetsialist. Kaju lisas, et erinevad kasvuküsimused on Meta Advisoryl aktuaalsed.

Uus tulija kasvab mähinal

Suhtekorraldusbüroo Callisto tuli turule alles 2015. aasta alguses ja eelmine aasta oli ettevõttele esimene täis majandusaasta. Büroo juhatuse liikme Merlis Nõgese sõnul läheb ettevõttele hästi ja eelmisel aastal jooksid nad end alles käima. Ettevõtte kasvatas aastaga käivet pea poole võrra, 441 000 euro peale. Kasum oli 28 063 eurot, aasta varem oli kasum 62 544 eurot.

Nõgese sõnul valitseb suhtekorraldu-

▲ **Meta Advisory Groupi tegevjuht Andreas Kaju üritusel, kus teavitati, et superkondensaatorite tootja Skeleton Technologies sai Eestis esimeseks erasektori ettevõtteks, mis Euroopa Komisjoni garantiiga ehk nn Junckeri plaani toel Euroopa Investeerimispan-gast laenu võttis.**

FOTO: ANDRAS KRALLA

se turul normaalne tööõhkkond – tellijatel on lahendamist vajavaid probleeme ja tar-mukust nende klaarimisega tegeleda. "Nagu numbrid näitavad – tööd jagub. Piir tuleb pigem ette väga hea tööjõu poolelt, keda saab pimesi usaldada ükskõik millisele ülesandele," ütles ta. Callisto büroos on sel-liseid inimesi Nõgese sõnul kaheksa, mis on enam-vähem sama nagu ka teistel Eesti mõistes suurtel büroodel.

Nõgene rääkis, et Callisto on teinud otsu-se koosneda ainult spetsialistidest, mistõttu nad näiteks praktikante ei kasuta. "Töö-andja seisukohalt ei ole odav lõbu, aga lu-bab ette võtta väga keerulisi projekte," üt-les ta. Eelmise aasta keskmine brutotööta-su oli Callistos 2860 eurot kuus. Esimesel te-gevusaastal oli töötasu enam kui poole võr-ra madalam, 1322 eurot kuus.

Callisto selle aasta esimese poolaasta käive oli Nõgese sõnul 300 000 ja kasum 100

PVC HALLIDE MÜÜK, TOOTMINE JA PAIGALDUS

FINEST HALL

Jaanus Laane 50 66 284, info@finest-hall.com

www.pvc-halli.fi

30.08.2017

SEADUSANDLUS JA MÜÜK

Seda peab iga müügiinimene teadma!

Info ja registreerimine: www.bestsales.ee

soodushind **99 EURO + KM**

Äripäev

ad kokku kuivanud

VÕRDLUS Suhtekorraldusbüroode käibed kasvasid hüppeliselt

	käive		kasum
	2016	2015	2016 2015
Meta Advisory Group OÜ	845 570	655 549	216 753 161 007
Hamburg ja Partnerid OÜ	816 690	687 907	83 604 68 482
Corpore AS	760 693	1 129 241	61 535 109 145
KPMS ja Partnerid OÜ**	555 611	333 347	82 204 43 045
Powerhouse OÜ	544 989	518 765	59 077 36 190
Kommunikatsioonibüroo JLP	495 794	448 695	77 018 32 065
In Nomine OÜ	487 059	364 144	15 769 18 243
Callisto Group OÜ*	440 995	235 114	28 063 62 544
PR Strategies OÜ	426 408	345 237	111 599 136 567
Idea PR OÜ	339 093	452 703	28 549 34 644
Alfa-Omega Communications OÜ	308 298	329 137	23 482 107 161
PR Partner OÜ	292 233	220 144	46 467 -24 166
LH Concept OÜ	189 661	118 072	-18 848 -121 996
Akkadian OÜ	177 053	30 625	91 746 17 897

*2016 oli neil esimene täis majandusaasta
**majandusaasta kestis 01.07.2015–30.06.2016
ALLIKAS: INFOPANK

000 eurot. Aasta lõpuks need arvud kahekordistuvad, lisas ta.

Avalik sektor tõstab pead

Kui enamik suhtekorraldusbüroosid eelmisel aastal kasvasid käivet ja kasumit, siis Corpore ASI numbrid langesid. Käive vähenes pea 8%, kasum aga 49%. Juhatuse liikme Meelis Kubitsa sõnul on müük viimastel aastatel olnud sarnases suurusjärgus. "Suhtekorraldusettevõtete kasumid on muu majanduselu taustal sümboolsed. Siin väike kõikumine asja sisust ei kõnele," ütles ta. Tänavu tuleb Kubitsa sõnul hea aasta, sest toimub põlvkonn vahetus, mis toob kaasa uut energiat ja kõrgemate sihtide seadmist. Kubits lisas, et suhtekorraldusturul tuleb praegu arvestada sellega, et eraettevõtete kõrval tõuseb üha enam avalik sektor. "Küsimus on, kas ja kuidas sellele trendile vastata," ütles ta.

VÕRDLUS Suhtekorraldajate keskmised palgad

	2016	2015
Callisto Group OÜ**	3827	1768
Corpore AS	3079	3225
Hamburg ja Partnerid OÜ	2941	2606
Kommunikatsioonibüroo JLP	2810	2340
Powerhouse OÜ	2496	2252
Idea PR OÜ	2365	2524
PR Partner OÜ	2361	2315
Meta Advisory Group OÜ	2158	2234
In Nomine OÜ	2134	1892
PR Strategies OÜ	2029	1176
Akkadian OÜ*	1555	0
LH Concept OÜ	928	843
KPMS ja Partnerid OÜ**		2880
Alfa-Omega Communications OÜ	1296	1181

Suhtekorraldusbüroode makstud dividendid

	2016	2015
Meta Advisory Group OÜ	104 963	113 638
Hamburg ja Partnerid OÜ	75 938	77 000
Corpore AS	5000	15 000
Powerhouse OÜ	60 000	39 600
Kommunikatsioonibüroo JLP	77 018	40 718
In Nomine OÜ	20 066	29 100
Callisto Group OÜ*	59 316	0
PR Strategies OÜ	80 000	0
Idea PR OÜ	0	0
PR Partner OÜ	0	9000
LH Concept OÜ	0	9000
Akkadian OÜ	91 746	0
KPMS ja Partnerid OÜ**		45 000
Alfa-Omega Communications OÜ	0	0

LÜHIDALT Alexela Oili tanklates käive kasvab

Võrreldes möödunud aasta esimese poolaastaga kasvas tänavu käive 12%, teatas Alexela Oil. Ettevõtte kasumiks kujunes 1,95 miljonit eurot, mis on samas suurusjärgus võrreldes möödunud aasta sama perioodiga. Alexela Oili juhatuse esimehe Ain Kuusiku sõnul lisavad käibe kasvule hoogu suurenenud tanklate arv ning tanklapoodide käive. "Kui käive on kasvanud, näitab samasse suurusjärku jäänud kasum, et Lätist kõrgem kütuseaktsiis viib jätkuvalt aina enam eestimaalasi lõunanaabrite juurde, mistõttu alanevad liiksaks kõigele ka riigi maksutulud," nentis Kuusik pressiteate vahendusel.

Alexela Energia valmistub müügimahu rekordiks

Alexela gruppi kuuluv Alexela Energia müüs aasta esimeses pooles ligi 240 miljonit kWh elektrit ning pea 7,1 miljonit kuupmeetrit maagaasi. Ettevõtte käive oli 12,3 miljonit eurot. Võrdluseks: eelmise aasta I kvartalis oli ettevõtte käive 9,9 miljonit eurot, müües 178 miljonit kWh elektrit ja 6,4 miljonit kuupmeetrit maagaasi, vahendas Alexela Energia pressiteates. Alexela Grupi juhatuse esimehe Andreas Laane sõnul oli juulikuu märgilise tähtsusega, sest esimest korda Eesti ajaloos kehtestati mahutigaasile ja surugaasile aktsiis. Tulevaid kuud toovad aga tema sõnul vedelgaasi müügimahtude rekordeid, sest on alanud viljakuvatushooaeg ja Eesti talumehed korjavad rekordsaaki.

- TÖÖRIISTAD
- ÄRITARBED
- KODU-JA KONTORIMÖÖBEL
- EHTUSMATERJALID
- ELEKTROONIKA
- SPORDIKAUBAD
- KODUMASINAD
- LAOSISUSTUS
- KODUKAUBAD
- EHTUSMASINAD
- VEESÕIDUKID
- VARUOSAD

MEIL ON SUUR VALIK NII UUT
JA KASUTATUD KAUPA!!!

www.realisatsioonikeskus.ee
Ehituse 8, Haljala, Lääne-Virumaa
Tel +372 56 444 07
info@realisatsioonikeskus.ee

REALISATSIOONIKESKUS . EE

Screening Technology & Amphibious Excavators

REMUEXAMINATOR

- pinnasetöödel
- komposteerimisel
- ümbertöötusel
- sõelumisel
- trasside tagasitaitel ja teistes tööstusrakendustes

Koostöös

Küsi ka väga head liisingupakkumist!

Swedbank

Finantsteenuseid pakub Swedbank AS. Tutvu tingimustega www.swedbank.ee/business ja vajadusel konsulteerige pangatöötajaga.

Maaletooja ja müüja: **SAMI MASINAKESKUS OÜ**

SAUE 76505, Tule 20, tel 528 2732, 521 8462
VALGA 68204, Petseri 40, tel 524 1759
www.sami.ee

SAMI MASINAKESKUS

MAASTIKUTÖSTUKID
KAHVILTÖSTUKID
VIRNASTAJAD
KÄRUD

Eesti suurim kahveltöstukite valik

FORKLIFT.EE

TALLINN 53434946 53040810
JÕHVI 54004436
PÄRNU 5029762
TARTU 5090770 53083083

◀ Medical Pharmacy Groupi juhtohjad on kahe firma käes, mis mõlemad on ametlikult nõukogu esimehe Swen Uusjärve kontrolli all. FOTO: ANDRAS KRALLA

AKTSIAEMISSION

Debütant kogub raha ulmeliste plaanide jaoks

Esmaspäeval investorites küsimusi tekitava aktsiate avaliku esmapakkumise käivitunud Medical Pharmacy Group tahab kaasatava raha panna tootearendusse ja välisturgudele minekusse.

MÄRT BELKIN
mart.belkin@aripaev.ee

Äripäev

4,1

miljonit eurot tahab Medical Pharmacy Group koguda oktoobri keskpaigani kestva aktsiaemissiooniga.

Ebatavaliselt kaua ehk tänasest oktoobri keskpaigani kestva pakkumisega tahab mullu vaid 60 000 eurot käivet teinud toidulisandite müüja kokku saada 4,1 miljonit eurot. Raha tahab firma panna tootearendusse ja uutele turgudele laienemisesse, ent selle arvel ka laenu tagasi maksta. Investorites tekitab pakkumine küsimusi.

Plaanidest kõige suurema osa moodustavadki tootearenduse kulud. Arenduseks peaks minema 1,3 miljonit eurot, müügiks ja turunduseks veel 500 000 eurot. Lisaks tahab toidulisandite tootja panna 700 000 eurot tootmisvõimsuse suurendamisesse ning 706 000 eurot laienemisesse Läti, Leedu, Poola ja Soome turule.

Veel tahab firma 135 000 euro eest välja osta kinnistu Tallinnas Kassi tänaval, ülejäänud 634 000 eurot aga kulutada kõikide laenu tagasi maksmiseks.

Samas mõõnab firma, et soovitud 4,1 miljonit eurot ei pruugi kokku tulla. Kui kaasatakse vähem, siis saab prioriteediks

tootearendus ja edasi lükkuvad laienemine teistele turgudele ning laenu ennetähtaegne tagasi maksmine, kinnitas ettevõtte.

Kümneid uusi tooteid

Praegu toodab firma Meravita kaubamärgi all toidulisandeid, sealhulgas vitamiine ning tervisetootmeid. Kaupa turustatakse veebipoe ning telefonimüügi vahendusel. Selle aasta alguses sõlmiti ka toodete jaemüügileping Rimi ketis, seisab prospektis. Välisturgudele minnes tahaks firma kasutada sarnaseid müügikanaleid.

Välisturgudele sisenemise protsessi on Medical Pharmacy Group juhatuse teatel vaikselt juba käima tõmmanud. Praeguseks on alustatud läbirääkimisi Läti haru loomiseks, sellele peaks kuluma kuni kuu aega. Seejärel on plaan hakata tooteid registreerima ning Lätis lube taotlema.

Toidulisandite vallas tahab firma tuua turule tooteid, mis arvestavad konkreetse sihtgrupi vajadusi – näiteks toidulisandid taimetoitlastele, kaalujälgijatele, rasedatele ja suitsetajatele. Lisaks on plaan tuua turule kiirtestid toidutalumatus, allergiate ja muu säärase avastamiseks. Klient saab testi teha kodus ning seejärel soovib firma tal- le oma valikust sobivaid tooteid. Tuleviku- plaan on pakkuda kiirteste, mis võimaldavad jälgida toote toimimist.

Aga see pole veel kõik! Mida kaugemale prospekti lugemisega jõuda, seda ambitsioonikamaks ja laiemaks plaanid lähevad. Näiteks tahetakse hakata pakkuma tervisehalduri teenust, ka toitumise kohta nõu andvat tervisekonsultatsiooni ja massaaži.

Samuti tahab Medical Pharmacy käivitada mobiilirakenduse, mis võimaldab kliendil "jälgida oma interaktiivseid teenu- seid". Veebipõhise tervisehalduri abil saavad kliendid esitada oma tervise kohta küsimusi, millele vastab meditsiiniharidusega inimene.

Tulevikus tahab firma hakata tootma ka farmaatsiatooteid ehk päris ravimeid. Järgmisel aastal plaanib aga hakata ravimiame- tilt lube taotlema, et toota ja müüa loodus- likke ravimeid. Prospektis toob ettevõtte loo- tusrikkalt välja, et näiteks tahetakse toot- ma hakata südame- ja veresoonekonna ra- vimeid, ent ka seederohutusi, immuunsüs- teemi mõjutavaid ravimeid ja rohtusid när- visüsteemile.

Turundus veebis

Suured plaanid on Medical Pharmacyl ka turunduses. Nad on registreerinud hulga veebikülgi. Näiteks tahab firma aadressil meravitasport.ee hakata näitama spordi- üritustel tehtud pilte, kuna ettevõtte teatel on nende kauba kasutajad sportlikumad ja terviseteadlikumad.

Saidile meravitastar.ee aga koonduvad Meravita-teemalised kodu- ja välismaiste staaridega tehtud fotod ja videod. Meravi- ta on kaubamärgiga seonduvaid domeene registreerinud kogu Euroopas, kokku mi- tukümmend. Lisaks on lukku pannud vee- bisaidid tervisetalgud.ee ning tervisekon- verents.ee.

Medical Pharmacy toob prospektis välja, et turunduses kasutatakse ka tuntud rek- laaminägusid, näiteks Meravita patroon Katrin Karisma. Ettevõtte e-poes saab aga ku- vada terviseiga seotud andmeid ja võimalu- si, kuidas tervist toidulisanditega tugevda-

da. Veebikeskkonnas on ka õppematerjalid ning sinna jõudmiseks panustab firma muu hulgas siseturundusele.

Siht käive mitmekordistada

Firma plaanid on üpris suured ning ees- märk hoogsalt kasvada. Aastal 2015 oli käive pisut üle 23 000 euro, mullu 63 000 euro kandis. Selle aasta lõpuks tahab Me- dical Pharmacy Group teenida müügitulu 395 000 eurot.

Puhaskahjumit sai Medical Pharmacy mullu 525 200 eurot, kirjutades selle too- tevaliku kiire laienemisega kaasnenud te- gevuskulude tõusu arvele. Kuna laienemi- ne jätkub, ootab juhtkond tänava kahju- miks 661 800 eurot.

Suurt sõnaõigust ära oota

Firma teatel tahetakse pärast aktsiate ava- likku pakkumist väärtpaberid noteerida Nasdaq Balti alternatiivturul First North, ent selle kohta veel ühtegi siduvat kokkule- pet pole. Medical Pharmacy mõõnab ka ise, et olemas on risk, et aktsiad turule ei jõua.

Võimalik investor peaks arvestama ka sellega, et tema hääleõigus firmas jääb vä- ga väikeseks, ostku ta kas või kõik pakuta- vad väärtpaberid. Nimelt pakutakse müü- giks firma B-aktsiaid. A-aktsiate omani- kud saavad otsuste vastuvõtmise täielikult blokeerida, kuna põhikirja järgi võetakse otsused vastu siis, kui selle poolt on antud esiteks üle poole üldkoosolekul esindatud häälest, ent teisalt ka üle poole kõikidest A-aktsiatega esindatud häälest. Iseenesest pole seda erandit isegi vaja, kuna isegi pä- rast hiiglemissiooni jääb A-aktsiate oma- nike kätte märksa rohkem hääli.

Medical Pharmacy Groupi juhtohjad on kahe firma käes – A-aktsiad kuuluvad firma- dele nimega Wordlife Estonia ning Inves- toriteliit.ee. Mõlemad on ametlikult nõu- kogu esimehe Swen Uusjärve kontrolli all. Äripäev on Investoriteliidu ja Medical Phar- macy kummalist äri põhjalikult kajastanud.

Märkimisväärne on seegi, et ühe paku- tava aktsia märkimishind on praegu 34 eurot, kusjuures nominaalväärtus on 1 eu- ro. Fimal on praegu pisut ümardades 158 100 B-aktsiat ja 327 300 A-aktsiat, kusjuu- res esimeste nimiväärtus on 1 euro, A-akt- siatel 1,1 eurot. Aktsiakapitali maht on praegu 518 100 eurot, samuti on omakapi- tali koosseisus ülekurs summas 419 000 eurot. Avalikul pakkumisel on praegu 120 588 B-aktsiat.

POLIITIKA

Pence: mul on teile lihtne sõnum

SIRJE RANK
sirje.rank@aripaev.ee

“Mul on teile Ameerika Ühendriikide presidendilt Donald Trumpilt üks lihtne sõnum: me oleme teiega,” ütles USA asepresident Mike Pence esmaspäeval Kadriorus pärast kohtumist kõigi kolme Balti riigi presidentidega.

“President Trump saatis mu, et ma ütleksin järgmist: me oleme teiega. Seisame koos Eesti, Läti ja Leedu inimeste ja rahvastega. Ja nii jääb,” ütles Pence Kadrioru kunstimuuseumis ajakirjanikele, kus presidendid kohtumise järel kõik lühikeses avaldusega esinesid.

Eesti presidendi Kersti Kaljulaidi sõnul olid just julgeolekupoliitika ja kaitsekoostöö eile ja täna aruteludes USA asepresidendiga kõige enam esil. Vastates küsimusele, miks see nii oluline on, põhjendas Kaljulaid, et väärtuspõhine välispoliitika on väikeriigi jaoks eksistentsiaalne küsimus.

Meenutus ajaloost

Mike Pence meenutas USA mitetunnustamispoliitikat ajal, mil Balti riigid olid veel Nõukogude Liidu koosseisus, ning USA toetust Balti riikide taasiseseisvumise püüetele. Täna on Balti riigid kõik Euroopa Liidu ja NATO liikmed. Eesti on Euroopa Liidu eesistujariik ning Pence avaldas toetust Euroopa Liidu püüdlustele tugevdada siselulgeolekut ja välispiiri, tõsta kaitsekulutusi ning tihendada koostööd NATOga.

Pence tunnustas Balti riikide panust NATO missioonidel ning valmisolekut kulutada kaitsele vähemalt 2% SKPst. Eesti juba teeb seda, Läti ja Leedu on lubanud oma kaitsekulud 2% tasemele viia tulevaks aastaks. Läti president Raimonds Vējonis kinnitas seda täna ka Kadriorus.

Pence kinnitas USA tugevat toetust NATO-le, mille president Trumpi väljaütlemlised valimis-

▲ Balti riikide presidendid kohtusid esmaspäeval Kadriorus USA asepresidendi Mike Pence'iga.

FOTO: VÄLISMINISTERIUM

President Donald Trumpi presidendiajal seisab USA kindlalt NATO artikkel 5 taga, mis sätestab vastastikuse kaitse. Rünak ühe vastu on rünak kõigi vastu.

USA asepresident Mike Pence

kampaania ajal olid küsimärgi alla seadnud.

“Tugev ja ühtne NATO on täna vajalikum kui mistahes muul hetkel kommunismi kokkuvarisemisest veerand sajandit tagasi,” rõhutas Pence, osutades Venemaa agressiivsest hoiakust johtuvatele ohtudele. “Venemaa püüab riigipiire jõuga ümber kujundada, õõnestada sõltumatute riikide demokraatiat ja ajada kiilu Euroopa vabade rahvaste vahele,” ütles Pence ja hoiatas, et USA on vastu kõigile katsetele kasutada jõudu või ähvardusi Balti riikide või oma teiste liitlaste vastu.

“Me soovime paremaid aegu, paremaid suhteid Venemaaga,” möönis Pence ja lisas, et Venemaa värskeimad sammud USA diplomaatide väljasaatmisel ei kõiguta USA veendumust oma riigi julgeoleku ja liitlaste kaitse. “President Donald Trumpi presidendiajal seisab USA kindlalt NATO artikkel 5 taga, mis sätestab vastastikuse kaitse. Rünak ühe vastu on rünak kõigi vastu,” ütles Pence.

USA loodab oma gaasile turgu

Julgeolek on omakorda üks jõukuse nurgakivisid ja nii arutati presidendide kohtumisel ka majanduskoostöö laiendamise võimalusi.

Pence ütles, et Eesti start-up-kultuur meenutab talle USA-d. Tugevamalt kerkis esile energia- ja kaitsekoostöö teema. Pence osutas tunnustavalt Leedu otsusele osta USAst veeldatud maagaasi, mille esimene last peaks peagi kohale jõudma.

“See ei panusta mitte ainult

mõlemapoolselt majanduse edenemisse, vaid ka regionaalsesse julgeolekusse,” ütles Pence ja avaldas lootust, et esimesele lastile järgnevad järgmised.

Nii Läti kui ka Leedu president avaldasid kohtumise järel selleks valmisolekut. Leedu president Dalia Grybauskaitė tervitas USA senati otsust kehtestada Venemaale täiendavad sanktsioonid, mis on sihtitud eelkõige Venemaa energiakandjate ekspordiprojektide vastu. Ta osutas Balti riikide ja eriti Leedu näitel, kuidas Venemaa on riik, mis kasutab energiat hoo-vana teiste riikide survestamiseks. “Ma loodan, et president Trump kinnitab senati otsuse,” ütles Grybauskaitė.

See ei ole siiski mitte kõigi Euroopa Liidu riikide soov ja tahe.

Asepresident Mike Pence ütles, et USA ja Balti riikide vastastikused sidemed on tugevad ning tugevnevad edaspidi veelgi.

Asfalteerimistööd

+372 5566 2613
www.asfalt.ee

Teeme tööd üle Eesti!

- asfalteerime
- remondime asfaldiaugud

KIIRELT JA SOODSALT!

E-POOD
AVATUD

24h

OSTA
AKNAD JA UKSED
KODUST LAHKUMATA
seicomaknad.ee

- Plastikaknad
- Puitaknad
- Puitaluiniiniumaknad
- Alumiiniumaknad

aknad ja ukSED

Põllumajandushoonete
projekteerimine ja ehitus

- Laudad
- Hoidlad
- Kuivatid
- Laohooned

OÜ Heinzbau, Õpetaja 9a, Tartu 51003, www.heinzbau.ee

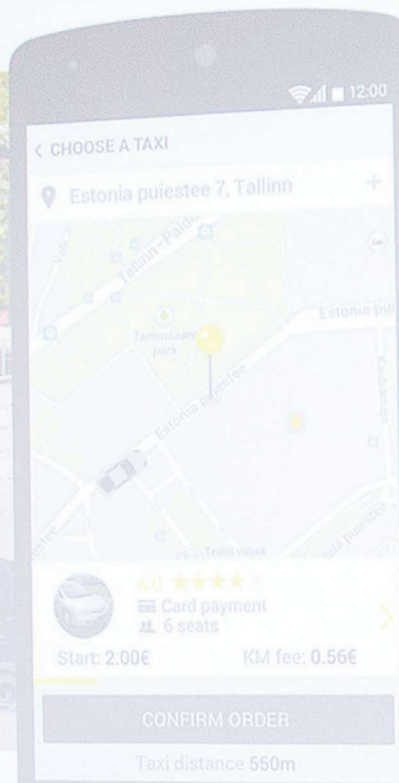
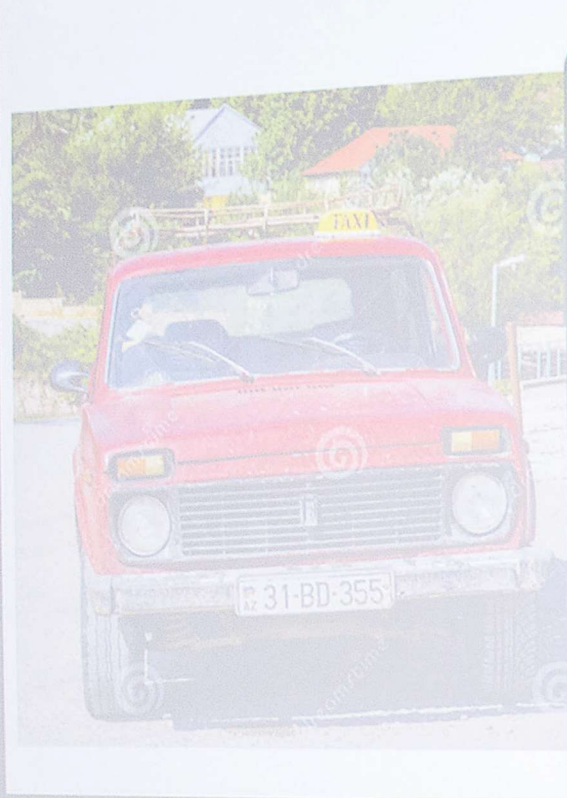
Plastmo®
Disainitud põhjamaistesse oludesse

Soodsa hinnaga

vihmaveesüsteem põhjamaisesse
kliimasse – Plastmo!Liimitavad ühendused, 100% korrosioonikindel,
tehase garantii 25 aastat. Lai värvivalik

Küsi pakkumist: www.plastmo.ee ☎ 688 94 39

Ootused: vahendaja vs täisteenus?

SUURTEHING

Taxify avas
hiinlastele
akna
Euroopasse

Eile alustas Taxify koostööd maailma suurima sõidujagamisteenust pakkuva platvormiga Didi Chuxing. Partnerlusega investeerib Didi Taxifysse ning toetab Eesti ettevõtte edasist kasvu Aafrikas ja Euroopas.

URMO ANDRESSOO,
MART BELKIN
aripaev@aripaev.ee

Äripäev

Didi jaoks on Taxify sisuliselt aken Euroopasse, mõõnis Taxify kaasasutaja ja omanik Martin Villig. "Nad valivad igas regioonis ühe kohaliku platvormi, keda nad rahastavad. Meie esindame Euroopa ja Aafrika regiooni," selgitas Villig. "Olime erinevate investoritega läbi rääkinud pea poolteist aastat ja nendega tundus klapp algusest peale väga hea."

Martin Villigi sõnul mängis suurt rolli ka tõsiasi, et Didi on sama valdkonna ettevõtte. "Olgugi et nad on suurfirma, on neil meile sarnane start-up'i mentaliteet," selgitas ta.

Villigi sõnul paneb Didi lauale lisaks rahale ka tehnoloogilise kompetentsi ja kogemuse.

Ida ja lääne ärikultuuri erinevust Didiga suheldes nad ei tajunud. "Põhjus on ka selles, et Didi inimesed on välismaal õppinud, töötanud ning seejärel naasnud Hiinasse." Ta lisas, et partner tajub lääne kultuuri väga hästi: "Nad on globaalne ettevõtte ja saavad aru, kuidas tuleb tegutseda."

Ärilehe hinnangut, et tehingu suurus ulatub üle 10 miljoni euro, Villig kommenteerida ei saanud. "Maht on kindlasti korralik. Kaasasime raha Eesti osatühingusse ning

meie arvates on see ka hea tunnustus – raha on ikkagi võimalik ka Eesti ettevõttesse kaasata," mõõnis ta.

Investorile eriõigused

Hiina investor sai sõlmitud lepingu järgi endale Taxify eelisaksid, mis tähendab, et nüüdsest on ettevõtte juhtidel Markus ja Martin Villigul vaja osa otsuste langetamiseks Didi nõusolekut. Näiteks saab Hiina firma eelisjärjekorras dividende ning samuti ei saa Taxify juhid järgmise nelja aasta jooksul ilma nõusolekuta müüa enam osalust või IPOt korraldada. Martin Villigi sõnul on suuresti tegu formaalsuse ja standardsete piirangutega.

"Nii-öelda lock-in-periood on tehingutes täiesti tavapärane," tõdes ta ja lisas, et teatud asju peavad Taxify juhid investoriga kooskõlastama, kuid igapäevases juhtimises midagi otseselt ei muutu.

Ka dividende ei plaani idufirma järgmise 4–5 aasta jooksul maksta hakata, kinnitas ta. "Pigem on vaja ikkagi kasvada ja tuu-ruosa võita. Meie tööstusharus hakkavad asjad toimuma alles 10–15 aasta pärast. Hetkel me suures mahus dividendide maksmist vähemalt ei prognoosi," muigas ta.

Eilsest on ettevõtte juhatuses ka uus liige, Haichen Wang. "Meil on kokku lepitud kord kvartalis juhatuse nõupidamised, kus me teatud teemasid arutame ning tema on neis aruteludes investorite esindaja," väljen-

▲ Martin Villigi sõnul plaanib Taxify tänava palgata juurde sadakond inimest, pooled klienditeenindusse, pooled tarkvaraarendusse. FOTO: RAUL MEE

EESTI
RAHVUSVAHELINE
KAUBANDUSKODA

ICC Eesti on rahvusvahelise äri juhtorganisatsiooni ICC WBO ainuesindaja Eestis. ICC on loonud eksporditehingute tarbeks heal kaubandustaval rajaneva ühiskeele – *lingua franca*.

Loodu lipulaev on Incoterms. Lisaks akreditiivi-, vahekohtu- jt reeglid ning ICC näidislepingute sari.

Make Trade Simple! on õpetus sellest, kuidas ICC tööriistu kasutades on võimalik:

- teha keeruline lihtsaks
- muuta tehingud selgeks, siduvaks ja lühidaks
- suurendada tehingukindlust
- vältida "tööõnnetusi" tarmel

Tarneklauseid Incoterms® 2010, kõiki ICC tüüplepinguid ja ICC kehtivaid reegleid saab soetada ICC Eesti kontorist Tammsaare Ärihoones A. H. Tammsaare tee 47.

Make Trade Simple!

ICC Eesti arendusprogramm

Profikoolitused sellest, kuidas ära hoida kaotusi eksporditehingutes!

29.08. – 15.11.2017

Äpardustest eksporditehingutes – õpime teiste vigadest! Seminar-töötubade sari. **UUS!**

29.08.2017	I Incotermsi väärkasutused ja selguse defitsiit, kui midagi viltu läheb
07.09.2017	II Tollilood ja uued tollinõuded. Mida toll tähtsustab?
14.09.2017	III Tehingukaasused – juhtunus paistavad kehva müügilepingu "kõrvad"
11.10.2017	IV Arvelduste ja pangakaasused. Akreditiiv on ja jääb
18.10.2017	V Vedu ja ekspedeerimine. Kaasused kauba kättetoimetamisel.
01.11.2017	VI Vedaja vastutuse kindlustus vs. veosekindlustus. Õpime kindlustusjuhtumitest
15.11.2017	VII Kohus, vahekohus, poolte kokkulepe. Kommertsvaidlustest juhtumipõhiselt

Koolitused viiakse läbi koostöös ICC Eesti asutajaliikme, koolitusfirma EMI EWTga. Lektorid on valdkonna parimad spetsialistid.

NB!
Soodustused ICC Eesti liikmetele ja kuldliikmetele!

Info ja registreerimine:
Info ja registreerimine:
tel 684 1252 icc@icc-estonia.ee
vt ka www.icc-estonia.ee

KOMMENTAAR Turg kümme korda suuremaks

MARTIN VILLIG
Taxify kaasasutaja

Taksod moodustavad praegu 1-2% Euroopa transpordisektorist. Meie visioon pole konkureerida selle turuosa sees, vaid kogu sektorit oluliselt laiendada.

Näeme, et sõidujagamine annab paljudele võimaluse paindlikult raha teenida. Seni on inimesed harjunud vaatama taksot kui busi. Kui inimeste mõttemall hakkab muutuma ja nähakse, et sõidujagamine on normaalne, kasvab meie arvates ka taksonduse turuosa sektoris 4-5 korda. Kui suudame panna samasse autosse veel ühe inimese juurde ehk tekitada n-ö car-pooling'u, muudab see teenust omakorda odavamaks ja rohkematele kättesaadavamaks.

Sama juhtub, kui kunagi jõuavad turule iseseisvad autod. Kindlasti ei ole meie eesmärk selle 2% sees verist konkurentsi pidada, vaid tööta selle nimel, et kogu taksonduse turuosa 20% või 50%ni viia.

Taxify rahakaasamised

Taxify investorite ring on lai. Kontroll jääb ka pärast tehingut hiinlastega seniste investorite kätte. Kõige suurem tükk firmast kuulub jätkuvalt asutajale Markus Villigile.

Viimati kaasas sõiduvahendaja suurema summa 2014. aasta lõpus, kui reklaamifirma Adcash, kiirendi Rubylight ja erakapitali firma TMT Investments paigutasid firmasse 1,72 miljonit dollarit. Väiksem summa ehk 333 000 dollarit kaasati ka eelmisel aastal. Võrreldes Didi investeeringuga, mille suurus osapooled küll ei avalda, on sellised summad aga ilmselt peenraha.

Hiinlaste Didi Chuxing tegutseb peamiselt kodumaal ning firma kodulehe järgi on sel enam kui 400 miljonit kasutajat. Eelmisel aastal ostis firma ka enda suurima konkurenti Uberi Hiina-äri. Tänavu aprillis kaasas Didi peamiselt Hiina suurpankadel 5,5 miljardit dollarit. CNBC teatas toona asjaga kursis olevatele allikatele viidates, et tehinguga hinnati firma väärtuseks umbes 50 miljardit dollarit. Viidatakse, et Hiina tegija võib koguni Uberist suurem olla.

Didi ise on keskendunud peamiselt Hiina turule, ent firma on panustanud teistes regionaalsetesse tegijatesse, näiteks pandi 100 miljonit dollarit Lyfti, mis on Uberi peamine konkurent USA turul. Sarnaseid strateegilisi partnerlusi on Didi teinud ka näiteks Brasiilias. Taxify puhul huvitas firmat eriti Euroopa ja Aafrika äri.

kulub enda turupositsiooni kindlustamiseks aastaid," selgitas ta.

Suur osa kaasatud kapitalist lähebki uue tööjõu palkamiseks. Ainuüksi tänavu plaanib ettevõtte palgata juurde sadakond inimest, avaldas Villig. Pooled neist klienditoe ja pooled tarkvaraarenduse suunale. "Reaalsus on see, et enamiku tarkvaraarendajaid peame Eestisse sisse tooma. Eestist nii kiiresti nii palju inimesi ei leia," mõnis ta.

Kahtluse peale, et ega nii kiire laienemine liiga suur tükk ole, kostis Villig, et viimases kvartalis palkasid nad pea 50 inimest. "Saja inimese palkamine ei ole utopia. Oleme juba näinud, et suudame seda." Ta tõi näiteks, et kui Taxify terve meeskond jääb praegu alla 200 inimese, siis ainuüksi Didi tarkvaraarenduses töötab 3000 inimest. "Loodetavasti saame kasvamisel ka nende kogemust kaasata," sõnas ta.

Mobi Solutions suurendas osalust

Hiina partneri kaasamise varjus suurendas ettevõtte enda osalust ka Eesti tehnoloogiaettevõtjate investeerimisfirma Mobi Solutions, mille omanikeringi kuulus näiteks Rain Rannu, Linnar Viik ja Veiko Raime. Mobi Solutions on Taxify osanik juba 2014. aastast. "Start-up'il on aeg-ajalt vaja ka vahetult investeerimist. Nad aitasid meid eelmisel aastal ja erinevate tehingute tulemusena suurenes nende osalus ka selle rahakaasamise raundi käigus," selgitas Villig.

Oleme suutnud asju eestlaslikult ja pisut teistmoodi teha kui teised, kes kulutavad igas kvartalis miljardeid.

Martin Villig hiinlaste kiitusest

das Villig, et positsioon on lihtsalt üks instrument, millega investor saab firmas kätt pulsil hoida.

Villigi sõnul jättis Hiina investorile sügava mulje ka Taxify võime ennast ise ära majandada – seni vaid kaks miljonit eurot kaasatud ettevõtte on eelmise aasta lõpust saadik kasumis, kinnitas Villig. "Oleme suutnud asju eestlaslikult ja pisut teistmoodi teha kui teised tööstusharu esindajad, kes kulutavad igas kvartalis miljardeid," mõnis ta.

Pardale töökäsi juurde

Ettevõtte suurim kasv tuleb Villigi sõnuti viimasel ajal just Aafrika mandrilt – juba üle poole Taxify käibest ja äri kasvust tuleb viiest Aafrika suurlinnast, avaldas ta. Taxify tegutseb Johannesburgis, Kaplinnas, Kairos, Lagos ja Durbanis. "Vaatame vaikselt ka järgmisi linnu, kuid juba need linnad, kus tegutseme, on niivõrd suured, et seal

Kaubandus.ee ja KAUPMEESTE LIIT

kutsuvad:

KAUBANDUSE AASTAKONGRESS 2017

Innovatsioon ja efektiivsus

11. oktoober 2017
Tallinna Lauluväljak

Viimast päeva soodushind **229 eurot.**
Registreeru KOHE!

INNOVATSIOON

Kaubandusinnovatsioonid maailmas
Innovation Insider, Nick Lansley's Innovation Lab (endine Tesco arendusjuht) **NICK LANSLEY (UK)**

Eesti kogemuslood: Innovatsioonid makselahendustes, kättetoimetamises, kauplusekeskkonnas

EFEKTIIVSUS

Äri orgaaniline kasv. Kuidas teenindust ja kliendi-lojaalsust parandades äri kasvatada?
Koolitaja **ALAR OJASTU**

Kuidas parandada kaubandusettevõtte kasumlikkust kasvavate kulude tingimustes?
Retail Remedy managing partner **PHIL DORRELL (UK)**

Ärinõustajate vestlusring. Kuidas parandada kaubandusettevõtte efektiivsust?
Velström Vallner Tohver juhatuse liige **PEETER TOHVER**
Catella Corporate Finance tegevpartner **AAVO KOKK**
Vestlusringi juhib
Ellex Raidla Advokaadibüroo advokaat **MARTIN MÄESALU**

Kaupmeeste vestlusring. Praktilised kogemused kaubandusettevõtte efektiivsuse parandamisel
Baltika Grupi juhatuse esimees **MEELIS MILDER**
Rimi Eesti tegevjuht **VAIDO PADUMÄE**
Klick juhatuse liige ja finantsjuht **KAIRE KOIK**
Apollo tegevjuht **MAURI DORBEK**

Äripäeva **Kaubanduse TOPi** võitjate autasustamine ja **Aasta Kaubandustegu 2017** võitja väljakuulutamine.

Kuni 2. augustini kehtib soodushind 229 eurot (km-ga 274,80 eurot).
Tavahind 299 eurot (km-ga 358,80 eurot).
Korraga rohkem kui ühe osaleja registreerimisel ühest maksjaettevõttest kehtib **allahindlus 5%**.

Lisainfo: Maarit Eerme, telefon 51 44884, või kirjutades maarit@kaubandus.ee

Wiru Uks Tallinn OÜ

PROFESSIONAALSE KVALITEEDIGA:

- Ryterna garaažiuksed
- Findoor voldikuksed
- PVC-rulluksed ja kiirrulluksed
- BFT, Somfy ja GFA-Elektromaten automaatika

Müük, paigaldus, remont ja varuosad

Tel 5044 798, 5698 0540
www.wu.ee

KOMMENTAAR

Laenukasvule
silm peale

2017. aasta kaks esimest kvartalit töid kiirenunud majanduskasvu. Seda saadab hoogne kinnisvaraturu, aga ka tööhõive ja palkade kasv. Ootama ei jäänud ka laenu- ja laenukasv, mis näitab tublisid kasvuprotsente.

Näeme laenamise suurenemist nii väikeste, keskmiste kui ka suurettevõtete hulgas, nii käibe- kui ka investeerimislaenudes. Ka eraklientide laenuportfell ja uusmüügi numbrid on kasvutrendis, see puudutab nii kodulaenu, liisingut, väikelatust kui ka krediitkaartide kasutust. Nii äri- kui ka eraklientide laenuportfelli kvaliteet on pikka aega olnud väga hea.

Turul liikuva vaba raha osakaal on suurenenud, ettevõtete hoiused, sh omafinantseeringuga panustamise võimekus, on kasvanud. Pankade valmiduse tahalaenu anda praegu kasv kindlasti ei jää, küsimus on pigem selles, kas on piisavalt korralikult ettevalmistatud projekte, mida finantseerimise abil toetada saaks. Viimasel ajal on siin toimunud areng paremuse poole ning eri sektorist saabuvate huvitavate projektide hulk on kasvanud. Väike- ja keskmise suurusega ettevõtetest üle poole soovib investeerida, plaanib värvata uusi töötajaid ja ka suurendada eksporti.

Ettevõtetus on sisenemas ajajärku, mil turud on oma toote või teenuse pakkuja lähemal kui kunagi varem, kohalikule turule keskendumise asemel soovetakse algusest peale sihtida järjest suuremaid turge. Pikaajalises perspektiivis soodustab see nii majandus- kui ka laenukasvu.

Säästavad ja laenavad

Eraisikud säästavad ja laenavad korraga. Nad hoiavad oma teenitud raha ebakindlamaks ajaks ja kasutavad samal ajal rohkem laenu- ja laenukasvu, muu hulgas ka tarbimiseks. Laenukasvu soodustab seejuures suur tööhõive, palga- ja tulude kasv. Eelmise kriisi õppetunni taustal võetakse laenu siiski kaalutletumalt.

Kuni laenukasv käib majanduskasvuga käsikäes, ei pidurda ega kiirenda seda ebamõistlikult, on kõik korras. Kui laenama hakatakse üksnes sellepärast, et laenu- ja laenukasvu on odav, ja see suunatakse peamiselt tarbimisse, siis võib tekkida probleeme. Nii laenu võtavad eraisikud kui ka ettevõtted peaksid arvestama sellega, et odavat laenu- ja laenukasvu ei pruugi jätkuda igavesti, ning laenu võttes oleks tark arvestada intressimäärade võimaliku tõusuga.

Praegune laenu- ja laenukasvu pigem toetab majanduskasvu, aga see on ka piisavalt suur, et seda tähelepanelikult jälgida.

AINAR LEPPÄNEN

SEB jaepanganduse ja tehnoloogia valdkonna juht

” Kui laenama hakatakse üksnes sellepärast, et laenu- ja laenukasvu on odav, ja see suunatakse tarbimisse, siis võib tekkida probleeme.

Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Vana-Lõuna 39/1, 19094 Tallinn
telefon:
(372) 667 0195,
(372) 667 0222

Toimetus:
e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111
Reklaamiosakond:
e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105
Tellimine ja levi:
e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099
Tellimine internetis:
www.aripaev.ee/tellimine

Äripäeva tellija eelised –
ostukeskkond privileegiaripaev.ee ja
soodsaim võimalus soetada
Äripäeva raamatuklubi raamatuid.
Äripäev veebis: www.aripaev.ee
Trükk AS Kroonpress

Toimetust võtab endale õiguse kirju ja kaastoid vajaduse korral lühendada. Toimetust kaastoid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajalised, majanduslikud, poliitilised või religioos-
seid teemasid) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma ASI Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eal.ee või tel (372) 646 3363.

KOLUMNISTIDE KOLMAPÄEV

Igor Rõtov | Meelis Mandel | Aivar Hundimägi | Anvar Samost | Raivo Hein | Tarmo Tanilas

Keelame üksteist ära

Sain toimetajana kirja ühelt Eesti avaliku elu tegelaselt. Las jääda avaldamata, kas tegu oli poliitiku, ametniku või kunstiinimesega, kuid mingi tühine marginaal see rahvusliku ilma-vaatega isik kindlasti ei ole.

Inimest oli häirinud üks rahvusringhäälingu veebis ilmunud arvamuslugu. Tal oli kokkuvõttes kaks küsimust:

1) miks “riigimeedias” teemale vastumeelseid arvamusi ilmub? 2) kas toimetust on eksimust arutanud ning avaldamisotsuse teinud ajakirjaniku karistanud?

Kiri lõppes jõulise sooviga: “Palun, ära ainult sõnavabadusest kirjutama hakka.” Lisaks jagas ta sõnavabaduse kaheks: üks (ilmselgelt laiem) sõnavabadus, mis kehtib erameediale, ja teine (seega kitsam), mis kehtib “riigimeediale”. Riigimeediat Eestis muidugi ei ole, aga selle selgitamine tundub olevat lõppematu töö, eriti inimestele, kes ei tahagi vahet teha.

Mulle saadetud kirja kõrval oli sama avaliku elu tegelane kasutanud võimalusi survestada rahvusringhäälingut ka muul viisil, et tagada tal soovimatute vaadete välis-
tamine tulevikus. Kuna ta ei seisa võimust väga kaugel, siis võib tema soovidel olla ka teatud kaal.

Sõna otseses mõttes samal ajal sai tuntud teadlane ja publitsist Richard Dawkins kirja ühelt USA läänerranniku raadiojaamalt, kes teatas, et jätab ära tema avaliku esinemise, kuhu oli juba müüdnud pileteidki. “Me ei teadnud, et ta on säutsude ja muude kommentaaridega islami kohta solvanud ja haavanud paljusid inimesi,” seisis vasakpoolse piirkonnana tuntud Berkeley raadiojaama KPFA kirjas.

ANVAR SAMOST
ajakirjanik

” Pole vaja olla ühiskonnateadlane, et mõista, kuhu sõnavabaduse kastreerimine viib.

Raadiojaam pole küll otse seotud Berkeley ülikooliga, kuid linn ja seal asuv ülikool on aastate jooksul kuulsaks saanud sellega, et tõrjuvad vasakpoolsete vaadetega tudengite ja õppejõudude survele eemale vähegi teistsuguste vaadetega teadlasi ja arvamusi-
leid. Lisaks sellele, et sarnaselt Dawkinsi juhtumiga on korduvalt juba väljakuulutatud esinemised ära jäänud, on mitmel korral ebasoosingu kõnele-
jate vastane protest muutunud otse vägivalllaks.

Äratülemise Dawkinsile saavutas keegi, kes oli tuttav teadlase vaadete ja avaliku tegevusega ning saatis raadiojaamale poliitilise korrektsuse kaanonit järgiva kaebekirja.

Sõnavabaduse sildi all

Huvitaval kombel põhjendas ka KPFA teadlasele seatud esinemiskeeldu eri sorti sõnavabadustega: “Me toetame jõuliselt sõnavabadust, kuid me ei toeta solvavat kõnet.” Ehk sarnaselt paljudes USA ülikoolides viimastel aastatel tavaks saanud piirangutega ei laiene sõnavabadus seisukohtadele, mida ükskõik millise (vähe-
mus)identiteedi omaks kuulutanu suvatseb solvavaks pidada.

Võitleva ateistina tuntud Dawkins on kritiseerinud islamis üldlevinud naiste alandavat kohtlemist ja homode tagakiusamist, samuti usutaganejate mõrvamist. See oligi “solvav kõne”.

Dawkinsi näide on muidugi üks paljudest ja sugugi mitte nii raju nagu endise Hollandi parlamendi liikme Ayaan Hirsi Aliga juhtunu.

Hirsi Ali ei saa ilmselt enam peaaegu kuskil avalikult üles astuda ja ta on pidanud ka oma kodumaalt lahkuma, ol-

les ilmselt üldse üks esimesi inimesi, keda avalikud olud on Lääne-Euroopas poliitilisele emigratsioonile sundinud. Ka tema “süü” on avameelne jutt naiste allasurutud olukor-
rast islamiühiskondades. Mõne kuu eest pidi Hirsi Ali ära jätma ülesastumised Austraalias, kuna 400 aktivisti ja valveprotestijat kirjutas alla pöördumisele, kus seisis, et “üksnes Hirsi Ali kohalolu Austraalias õõnestab nii kogukondade ülest kui ka -sisest pürgimist sotsiaalsele sidususele”. Vaat nii!

Ja jälle – samal ajal Hirsi Ali tõrjumisega Austraaliast tegelesid Eesti isehakanud “lubatud vaadete komitee” liikmed ühe konverentsikorraldaja kottimisega, kuna see oli julgenud Eestisse esinema kutsunud nende silmis sobimatu Nigel Farage'i. Õnneks ta siiski esines, ja nagu näete – Eesti ühiskond ei varisenudki kokku. Aga mine tea, kas järgmisel korral ja järgmisel “sõbraliiku Eesti” ohvril enam nii palju kindlameelsust on.

Kogu läänemaailmas levib edukalt püüdlus ükskõik millist debatti mitte võita, vaid debatt või selle teine pool lihtsalt ära keelata. Enamasti on niisuguse praktika kandjateks vasakpoolsed, aga nagu Eestis näeme, siis sobib see vajadusel ka parempoolsetele ja rahvuslastele.

Pole vaja olla ühiskonnateadlane, et mõista, kuhu sõnavabaduse kastreerimine kiiresti viib. Parafraaseerides pastor Niemülleri: esmalt keelatakse ära Farage, siis Pärnits – lõpuks kogu sõnavabadus ja ilma sõnavabaduseta pole ka vabadus enam võimalik. Ja pole üldse kindel, et need keelajad ise uues vabadusteta düstopias võimu juures on, pigem ikka mitte.

KOMMENTAAR

Statistikaamet tuleb kinni panna

**Kui maksud tehakse liiga kõrgeks, hakatakse neist kõrvale hiilima. Maksukoormuse suurendamise asemel tuleks hoo-
pis:**

1. Vähendada õigusaktide hulka ja regulatsioonide kogust. Mida vähem on keelde, seda lihtsam on olla ettevõtja. Mida lihtsam on olla ettevõtja, seda enam laekub makse.

Ametnikke on liiga palju

2. Vähendada ametnike hulka, sest kui regulatsioone on vähem, saame kaotada nii kurgi kui ka banaani kõveruse kontrollijad jms tüübid. Alustada võiks statistikaameti kaotamisest. Maksuametist jt ametitest saab moodustada infotehnoloogiliste lahenduse abil andmeid koondava, umbes 50 inimeselise üksuse mõne ministeeriumi koosseisus. Kohe oleks kolme-neljasaja isiku palgafond ja terve uue maja rendisumma vaba raha.

KAUR LASS
Conscious Initiative'i
tegevusdirektor

” Mida lihtsam on olla ettevõtja, seda enam laekub makse.

3. Lõpetada õigusaktide muutmine pelgalt ametnike igavusest.

Kuritegeliku seadusloome hea näide on uus planeerimis-
seadus. Demokraatliku kaasa-
sava planeerimise lõpetamise kahju ei saa rahasse panna, küll aga on süsteemide muutmine, ümbertegemine ja seaduse täitmata jätmise juba toonud umbkaudu 10 miljonit eurot otsest kahju.

Kui kinnisvarakriis peaks kätte jõudma, kirjutatakse uue seaduse mõjul korstnasse veel

paarsada miljonit ja aetakse pankrotti sadu firmasid.

Maksud jäägu lihtsaks

4. Hoida maksusüsteem lihtne, nagu see oli pikka aega – läbi-
paistvus ja arusaadavus tagavad tulud.

Arusaamatus pigem soosib vajadust kolida firmad siit mujale. Meile on Skype ja TransferWise Eesti firmad, aga tegelikult nad ju pole seda, sest mujal on soodsam toimetada. Liiga kõrged maksud on näiteks tapnud laevade Eesti laevaregistris hoidmise. Tallinki laevadki ei sõida Eesti lipu all.

5. Kaasata rahandus/majandusvaldkonda inimesi, kes on midagi loonud. Toomas Tõnis-
te on mees õigel kohal, just selle eluterve suhtumisega inimesi ongi riiki juhtima vaja! Tore, Toomas, et sa selle keeruka väljakutse vastu võtsid. Ettevõtjana mõistab Tõniste, et tema firma maksab suurte mak-

sude kujul kinni tema ministripalga ja veel mitmesaja ametniku palgakulud. Ta saab aru, et tema palk ei tule mitte riigielarvest, vaid kogutud mak-
sutulust. Ametnikud paraku ei saa aru, et nende palga mak-
savad ettevõtjad kinni maksude näol.

Lollus läheb kalliks

6. Asuda kuulama eksperte. Näiteks kui planeerimis-
seaduse menetlemise ajal oleks kuulatud erialaliite, poleks me praegu olukorras, kus keegi planeerimis-
seadust ei täida. Ka mitte riik ise! Kui tehtaks korralik IT-lahendus, poleks vaja meil 400 töötajaga statistika-
ametit koguma neidsamu andmeid, mis maksuamet kogub IT-lahendusega, mis on ajast ja arust ega tööta Maci peal! Kõik lollused, mis sünnivad ekspertide seisukoha arvestamata jät-
misest, maksab kinni lõpuks maksumaksja.

JUHTKIRI

Pence ütles kõike, mida kuulda tahtsime

Rohkem kui Eestile, Lätile ja Leedule olid Pence'i Tallinnas välja öeldud sõnumid suunatud Venemaa presidendile Putinile.

Ameerika Ühendriikide asepresident Mike Pence ütles Eesti-visiidi aegu kõike, mida me kuulda igatsesime. "Seisame koos Eesti, Läti ja Leedu inimeste ja rahvastega. Ja nii jääb," ütles Pence Tallinnas.

Pence lubas USA ja NATO vankumatut toetust Balti riikidele ning tunnustas Eesti panust NATO missioonidel ja valmisolekut kaitsele kulutada 2% ja rohkemgi SKPst.

Trumpi nimel

Rohkem kui Eestile, Lätile ja Leedule oli Pence'i sõnum aga suunatud Venemaale ja president Vladimir Putinile. Geopoliitilise asendi tõttu Venemaa kaenlas nähakse Balti riike kõige esimese ohu kohana Venemaa ja lääne võimaliku konflikti korral, mille ärahoidmise parim kaitse on NATO leppe artikkel viis. Selle absoluutset kehtivust kinnitas Pence ühemõttelises ja kindlas sõnastuses ning rõhutas mitu korda, et kõneleb USA presidendil Donald Trumpi nimel, võttes niiviisi maha kõigi nende hirmu, kes on kahelnud Trumpi administratsiooni soovis jätkata senist välispoliitilist liini.

Üks põhjus korraldada Pence'i visiit just nüüd võib olla Zapadi-nimelise suur-

õppuse algamine septembris, kuid laiemalt on tegu nn korrallise sõnumiga Krimmi annekteerinud ja Ukrainas sõda pidavale Venemaa presidendile, kes alles mõne päeva eest külastas NATOsse mitte kuuluvat Soomet ja poseeris nagu paljudel korradel varemgi meelsasti koos president Sauli Niinistöga.

Eestil ei ole küll põhjust Soome Venepoliitikat arvustada, kuid USA ja NATO toetusele rajatud julgeolekuga riigina on meie riigikaitsele valikud olnud mõnevõrra teistsugused.

Sama sõnum kui Obamal

Pence'i visiit asetub ajaloolise järjepidevusse USA eelmise presidendi Barack Obama visiidiga 2014. aasta septembris, vahetult enne kapo töötaja Eston Kohveri röövimist Eesti-Vene piirilt. Obama sõitis Tallinnast edasi mäletatavasti NATO Walesi tippkohtumisele. Pence'i sõnavõttud Tallinnas ei olnud ehk nii emotsionaalsed kui Obama meeldejäädavalt oratorlik tippklass, ent korratud sõnum oli täpselt sama.

Pence on president Kersti Kaljulaidiga sel aastal kohtunud oma Euroopa-visiidi käigus Münchenis, kõrgetasemelisi USA-Eesti kontakte on Trumpi ametiajal olnud

rohkemgi. Eesti diplomaatide nähtamatu töö Trumpi administratsiooni sidemeteloomisel on olnud edukas, USA riigiametnikud on hästi teadlikud, et Eesti panustab kaitsekulutustele üle 2 protsendi, Leedu ja Läti on sinnapoole teel.

Süvendas kindlustunnet

Mõnevõrra keerukasse olukorda seab Eesti ehk tõsiasi, et Euroopa tuumikriik Saksaama ei vaata Venemaa-vastastele sanktsioonidele kõrgis detailides ja kõrgis poliitilistes väljaütlemistes samasuguse pilguga nagu USA, kellest sõltub suuresti meie julgeolek.

Vaevalt on see aga teema, mida Eesti saaks Euroopa eesistumise käigus mingil resolutsional moel lauale panna. Pigem on see keeruline diplomaatiline ülesanne lähendada Euroopa ja Ameerika teineteisemõistmist, sellele saab Eesti kahtlemata kaasa aidata. Pence'i Tallinnas edastatud sõnumid ei olnud ehk midagi uut, kuid need olid sellegipoolest väga oodatud. Baasjulgeolekutõdede kinnitamine on peale Putinile suunatud sõnumite oluline ikkagi ka meile endile – kindlustunnet ei ole siinses maanurgas mitte kunagi ülearu palju.

REPLIIK

IT-juhi koha võib teiste juhtide vahel ära jagada

Eraldi IT-juhi ametikoha kaotamine võib ettevõtte tervist parandada.

Infotehnoloogiat ümbritseb teatav salapära ja usk sellega tegelevate inimeste erilistesse võimetes. Aga IT-juhi puhul on tegemist täiesti tavalise tippjuhiga, kellelt tuleks oodata täpselt samasugust strateegilise ja taktikalise mõtlemise ning inimeste juhtimise võimet kui iga teise valdkonna juhilt. IT-juhi rolli kaotamisega võiks suurendada näiteks tehnoloogia- või innovatsioonijuhi vastutust, rolli võib ära jaga-

ANDRES KÜTT
Tallinna Ülikooli
strateegilise IT-juhtimise
lektor

» Partnerlus on raske tekkima, kui IT-juht käsitleb end patsiga poisina, keskendudes kitsalt oma alale.

da teiste juhtkonna liikmete vahel. On ka kolmas võimalus – IT-juhi positsiooni mehitamine kogunud juhiga. Nii vabane takse müütidest ja saab rahulikult asuda rakendama tavapärase juhi kompetentside arsenal.

Heale juhile ilmselt ei ole vaja selgitada, et tehnoloogia aitab ettevõtetel ärieesmärgi saavutada, samuti ei ole vaja selgitada investeeringute vajadust.

Kui IT-juht ja ärijuht on ettevõttes võrdväärsed strateegilised partnerid, toimib nen-

de vahel vastastikune mõistlik koostöö. IT-inimese jaoks ulmelisena tunduvad kulud võivad tasuva äriplaani puhul kaetavad olla ning ärijuhi jaoks ületamatuna tunduv tehnoloogiline takistus võib olla juba ületatud. Võtmesõnaks on koostöö. Koostöö saab aga toimida võrdväärsete partnerite vahel. Partnerlus on aga raske tekkima, kuni IT-juht käsitleb end n-ö patsiga poisina, keskendudes kitsalt oma alale. Ka IT-juht peab olema strateegiliselt mõtleval tulevikule suunatud juht.

ÄRIPÄEV VEEBIS

Sõõrumaa läks närvi

Äripäeva toimetuses eile külas käinud suur-ettevõtjale ei meeldinud ajakirjaniku küsimused Tallinna koolidega seotud lepingute kohta. "Ärge mängige sõnaga, tütarlaps blondide juustega, siit võib kohtukeiss tulla," ähvardas ta. Ka oli talle vastukarva, et ajakirjanik päris tema võimaliku seotuse kohta Signaali-nimelise ettevõttega. "Kuidas te saate nii lolle küsimusi küsida?" pahandas Sõõrumaa. Vaata tuliseks kujunenud videot Urmas Sõõrumaaga Äripäeva veebist.

70

miljonit eurot kasumit teenis Enefit Energiatootmine, mis toodab 84 protsenti Eesti elektrist. Põhjuseks eelkõige kasvanud hinnad ning ning põlevkivi ressursitasumäärade muutmine.

UC RENT

ESINEMISLAVAD | TELLINGUD
TELGID | SOOJAKUD | PIIRDEAIAD
TRIBÜÜNID | ILMASTIKUKAITSED
LAOHALLID | MÖÖBEL ÜRITUSTELE

RENT, MÜÜK ja PAIGALDUS

tel +372 51 75 920 | www.ucrent.ee

LADUKS

www.laduks.ee

TÖÖSTUSUKSED
TULETÕKKEUKSED
LAADIMISSEADMED

MÜÜK | PAIGALDUS | HOOLDUS

5 AASTAT EDUKAID PROJEKTE

tel 6 803 505 mob 56 505 898 info@laduks.ee

KUU ÜLEVAADE

Seilas Tallinkiga kasumisse

▲ Tallinki head tulemused ja uudis investori otsingu kohta kergitasid tublisti ettevõtte aktsia väärtust. FOTO: ANDRAS KRALLA

PORTFELL

Portfell pöördus juulis taas kasvule

investor Toomase aktsiaportfell seisuga 31.07.2017

aktsia	kogus	soetus	hind	väärtus, €	% portfellist*	kasum, €	tõus, %
Microsoft	412	26,18	72,7	25541,4	9,07	16207,42	177,71
Lerøy Seafood	6400	21,38	45,63	31384,42	11,14	16666,63	113,4
Apple	94	74,21	148,73	11 921,74	4,23	5922,84	100,42
Ryanair	221	12,11	17,77	3927,17	1,39	1250,3	46,71
Apranga	6000	1,89	2,66	15960	5,67	4625,85	40,81
Tallink	11900	0,85	1,08	12 852	4,56	2786,44	27,68
Statoil	615	120,08	147,4	9742,18	3,46	1804,49	22,75
Berkshire'i B-aktsia	55	145,98	174,97	8206,15	2,91	1348,18	19,86
Olympic EG	5000	1,64	1,88	9400	3,34	1176,78	14,31
iShares MSCI Brazil Capped (EWZ)	100	34,61	37,8	3223,33	1,14	34,26	9,22
Inbanki allutatud võlakiri	7	1000,46	1081,22	7568,56	2,69	565,36	8,07
LHV allutatud võlakiri	10	1000,32	1060,18	10601,81	3,76	598,61	5,98
Baltic Horizon Fund	7430	1,35	1,34	9956,2	3,53	-49,2	-0,49

* arvustades vaba raha osakaalu
soetus ja hind – kohalikus valuutas

ALLIKAS: SWEDBANK, ÄRIPÄEV

Juulikuust kokkuvõtteid tehes saan rõõmustada, sest juulis tegi minu portfell eelmise kuu kahju tasa.

INVESTOR TOOMAS
investor.toomas@aripaev.ee

Äripäev

Täpsemalt kasvas selle maht 1,79 protsendi võrra ning kokku oli mul möödunud kuu lõpus vara 281 671,17 euro eest. See tähendab, et kuu ajaga rikastusin 4943,63 euro võrra.

Juulis aitasid minu portfelli väärtust kasvatada laevafirma Tallink, mille väärtus kerkis 17,46 protsendi võrra, ning minu värskeim ost – Brasiilia käekäigu-

le panustav ETF iShares MSCI Brazil Capped (EWZ). Viimase turuväärtus kerkis 9,88 protsenti. Rõõmusõnumeid tõid veel Olympic Entertainment Group kodubörsilt ning USA tehnoloogiahiid Microsoft, mille aktsiad kerkisid vastavalt 7,43 ja 6,65 protsenti. Lisaks on hea näha, et juuni murelaps Apple näitas juulis soliidset, 3,64 protsendilist kasvu.

Lisaks sellele, et Tallink oli juulis minu portfelli suurim tõusja, rõõmustas laevafirma mind ka väljamakstud dividendiga. Nimelt kukkus kuu esimeses pooles minu kontole 357 eurot omanikutulu.

Meele teeb heaks ka see, et möödunud

A Äripäeva
Akadeemia

25.08.2017

Ruti Einpalu

199 € (km-ga 238,80 €)
Kehtib kuni 06.08.2017

Tavahind: 229 € (km-ga 274,80 €)

Arendav tagasiside

Kuidas pidada arendavaid ja motiveerivaid tagasiside vestlusi?

Info ja registreerimine: Renate Steinberg / tel: 667 0282 / e-post: rene.steinberg@aripaev.ee / akadeemia.aripaev.ee

kuul oli minu portfellis vaid kaks langejat. Kerget, 0,64 protsendilist miinust sain küll LHV võlakirjade väärtuse langusest, kuid selle korvas kodumaise panga välja-makstud 162,5 euro suurune intressitulu. Suurim langeja oli minu portfellis aga liri lennufirma Ryanair, mis kaotas oma turu-väärtusest 1,79 protsenti.

Tallinki pommuudis

Lisaks sellele, et Tallinkil tulid küllaltki tugevad tulemused ning selgus, et nende uus laev Megastar on poole aastaga vedanud 1,1 miljonit inimest ehk 6000 reisi-jat päevas, toetas laevafirma turuväärtuse kasvu juuli pommuudis.

Nimelt tekitas Tallink teatega, et käivi-tab protsessi strateegiliste valikute leidmi-seks, hulga spekulatsioone – hakati rääki-ma, et 663 miljoni euro suuruse turuväärtusega ettevõtte suuromanikud võivad va-hetuda. Lisaks kerkis erinevaid stsenaariu-me, mille kohaselt võib laevafirma Tallin-na börsilt hoopis lahkuda ning sel juhul ostetaks väikeaktsionärid välja.

Võimalik ülevõtt viis aga börsifirma aktsia väärtuse viimase kaheksa aasta tip-pu, samuti saavutati 1,08 miljoni euro suurune käiberekord. Ühtlasi väljuti sen-diaktsia staatusest, sest varasema 0,9–1 euro koridori asemel kaubeldi nüüd 1,1 euro piirimail, mis on hinnasihti vaadates ka õiglane väärtus.

Viimaks süstis minusse kui investoris-se usku laevafirma jätkuv avatus uuendus-tele. Näiteks otsustas Tallink katsetada uut liini ning tegi oma Silja Europaga möödu-nud kuul proovikruisi Helsingist Riigi.

Sellegipoolest ei torma ma tegutsema. Võimalik ülevõtt võib küll aktsia hinda veelgi kergitada, kuid samas tähendaks te-hingu katki jäämine suure töenäosusega aktsia hinna stagneerumist praegusel ta-semel. Eriti arvestades, et spekulatsioonid on laevafirma praeguseks küllaltki õigla-selt hinnastanud.

Rõõmusõnumid Brasiiliast

Brasiiliale panustava fondi EWZ osaku tu-ruväärtuse kerkimisele aitas kaasa ekspre-sident Lula Inaciu Lula da Silva süüdi-mõistmine. Korruptsiooni ja rahapesu eest peab ta veetma nüüd üheksa ja pool aastat vanglas ning temalt üritatakse võtta ka võimalus poliitikasse naasta.

Tegemist on minu kui investor-i jaoks positiivse uudisega, sest ekspresidendi süüdimõistmine on märk demokraatia arengust. Viimane annab aga lootust sta-biilsuseks ning seda ka aktsia- ja võlakir-jaturgudel. Investorite usk väljendus ka EWZi käekäigus, kui selle väärtus reagee-ris uudisele viieprotsendilise tõusuga.

Minu lootus Brasiiliasse investeerimisel oli, et sealne korruptsioonivastane võitlus ning majandusreformid jõuavad ükskord lõpule ning lahenduse leiab ka poliitili-ne kriis. Kuigi Lula da Silvat puudutav koh-tuotsus on samm õiges suunas ja näitab kohtute sõltumatust, annan endale aru, et Brasiilial on areneda veel pikk tee. Riigi languses majandus ning tohtu tööpüu-

EDETABEL
Spekulatsioonid Tallinki ülevõtmisest tegid laeva-firmast minu portfelli veduri

hinna muutus juulis protsentides	
▲	
Tallink	17,46
iShares MSCI Brazil Capped	9,88
Olympic EG	7,43
Microsoft	6,65
Statoil	5,66
Apranga	3,91
Apple	3,64
Berkshire'i B-aktsia	1,86
Inbanki allutatud võlakiri	1,58
Baltic Horizon Fund	0,75
Lerøy Seafood	0,57

▼	
Ryanair	-1,79
LHV allutatud võlakiri	-0,64

ALLIKAS: BLOOMBERG, ÄRIPÄEV

1,79
protsendipunkti võrra suurenes investor Toomase portfelli väärtus juulis.

dus hoiavad börsi ilmselt veel mõnda ae-ga tippudest kaugel. Samuti jätkub poliiti-line segadus.

Ryanair turbulentis

Minu portfelli must lammas oli seekord liri lennufirma Ryanair. Hoolimata reisi-hooajast ning faktist, et kasum pea kahe-kordistus ja käive kerkis 13 protsenti, hak-kas aktsia korralikult, mitme protsendi kaupa vajuma.

Languse põhjus võib peituda selles, et Ryanair osutas tähelepanu oma kohale kerkinud murepilvedele. Näiteks pole sel-ge, kuidas hakkavad toimima mandri ja Suurbritannia vahelised lennud Brexiti-järgsel ajastul. Halval juhul tuleb arvesta-da lennukatkestustega.

Samuti mõjutab lennuettevõtteid hin-nasurve ning pileti hinda ollakse konku-rentsis püsimiseks sunnitud langetama. Investorid reageerisid uudisele negatiiv-selt. Lennupiletite hinna langus teeb rõõ-mu küll reisijatele ning pikemas perspek-tiivis hoiab neid lennufirmale lojaalsed, kuid seniks tuleb aktsionäridel leppida ta-gasihoidlikumate kasuminumbritega.

Kuna investeerisin Ryanairi pikaajali-selt, näen ettevõttel hoolimata ajutistest raskustest positiivset tulevikku. Samuti pole need probleemid ainult Ryanairi mu-re, need mõjutavad ka konkurente, näiteks EasyJeti. Praegu toetab kasvu ka nafta hin-na langus, mis võimaldab kõigi eelduste kohaselt Ryanairil aastas 70 miljonit eurot kütuselt kokku hoida. Samas säilib ka siin oht, et odava nafta korral avatakse liine, mis musta kulla kallinedes end ära ei tasu.

AUTOTÖÖSTUS
Selgus Tesla uue mudeli hind

Tesla teatas oma uue Model 3 hinna, mis hakkab varieeruma vastavalt klientide nõudmis-tele. Model 3 alghinnaks mää-rati 35 000 dollarit, kuid klien-did, kes soovivad näiteks kest-vamat akut, peavad maksma rohkem.

Alghinnaga mudel suudab ühe laadimisega sõita 220 miili ehk umbes 350 kilomeetrit. Kal-lim, 44 000 eurot maksev mudel suudaks aga ühe laadimisega sõita 310 miili ehk pea 500 kilo-meetrit. Samuti on kallima mu-deli tipпкиirus suurem.

Lisaks on Model 3-le või-malik juurde soetada autopi-loot, mis maksab 5000 dollarit.

35
tuhat dollarit
määras Tesla
uue Model 3
alghinnaks.

Veel on võimalik soetada lisa-sid ja nii võib kõige kallim Mo-del 3 maksta kuni 60 000 dolla-rit, millele lisanduvad maksud. Sellegipoolest on tegemist va-rasematest odavamama mudeliga. Alghinna määramisel arves-tati Tesla tegevjuhi Elon Muski sõnul sellega, et autol oleks või-malik muutuda laiatarbekau-baks ja see oleks kättesaadav paljudele. Tesla varasemad mu-delid Model S ja Model X liigi-tuvad pigem luksuskauba alla. Siiani on 1000dollarilise de-posiidi uue mudeli eelbronee-ringu eest teinud rohkem kui 500 000 klienti.

ÄRIPÄEV.EE

KOMMERTSPANKADE INTRESSITOOTED

Tähtajaline hoius EUR, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	3 aastat	üle 5 aasta	min summa
kontakteeruge pangaga										
Danske Bank										
Tallinna Äripank	0,10	0,15	0,20	0,40	0,50/1,50	0,60/1,60	0,70/1,70	-	-	200
Tallinna Äripank (3)	0,25	0,30	0,35	0,55	0,65	0,75	0,85	-	-	200
Citadele Pank	-	-	-	0,01	0,01	0,20	0,35	0,75	-	150
Versobank	0,40	0,50	0,60	0,75	0,75	1,15	1,25	1,35	-	350
DNB	0,01	0,05	0,09	0,18	0,21	0,23	0,28	0,33	-	100
Krediidipank	0,10	0,10	0,30	0,60	0,90	1,50	1,70	1,80	2,00	100/200 (4)
Inbank	-	-	0,50	0,75	1,00	1,25	1,75	2,00	-	500

Jooksev hoius EUR, %

	keskmiselt kuu jäägitl	kuu püsijäägitl
Danske Bank	kontakteeruge pangaga	
Tallinna Äripank	-	0,00
Tallinna Äripank (3)	-	0,00
Citadele Pank	-	-
Versobank	0,00	0,00
DNB	0,05 (7)	-
Krediidipank	-	0,01
Inbank	-	-

Tähtajaline hoius USD, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	min summa
kontakteeruge pangaga							
Danske Bank							
Tallinna Äripank	0,05	0,05	0,05	0,10	0,15	0,20	200
Citadele Pank	-	-	-	0,90	1,00	1,30	200
Versobank	0,30	0,35	0,45	0,70	0,90	1,10	500
DNB	0,10	0,11	0,14	0,29	0,39	0,49	100
Krediidipank	0,05	0,05	0,05	0,10	0,10	0,15	100/200 (4)

Kursid on päeva jooksul korrigeeritavad; (3) personaalpanganduse klientidele; (4) internetipangas/kontoris (7) päevalõpu kontojärgilt. Äripanga jooksva hoiuse intressimaar on nüüd 0%.

Pankade kontaktandmed

Citadele Pank Narva mnt. 63/1, Tallinn, tel 770 0000, faks 770 0001, e-post: info@citadele.ee, www.citadele.ee	DnB PANK Tartu mnt 10, Tallinn, tel 686 8500, faks 686 8501, e-post: info@dnb.ee, www.dnb.ee	Tallinna Äripank Vana-Viru 7, Tallinn, tel 668 8066, faks 668 8065
Versobank Hallivanamehe 4, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501, www.versobank.com	Eesti Krediidipank Narva mnt 4, Tallinn, tel 669 0941, faks 661 6037	

BALTI ETTEVÕTETE NOTEERIMATA VÕLAKIRJAD

võlakiri	ISIN kood	emiteerimis-kuupäev	lunastamis-tähtaeg	kupongimäär	intressimakse sagedus	nimi-väärtus, €	emissiooni maht, €
PlusPlus Capital	EE3300110980	24.10.2016	1.10.2017	10,00%	kvartaalne	100	3 000 000
Finora Capital	EE3300110659	10.03.2015	15.03.2018	9,75%	kvartaalne	1 000	4 000 000
Creditstar	EE3300111046	1.12.2016	1.06.2018	11,00%	kvartaalne	1 000	15 000 000
Mainor Ülemiste	EE3300110691	16.06.2015	26.11.2018	7,00%	kvartaalne	1 000	5 000 000
PlusPlus Capital	EE3300110840	25.01.2016	1.02.2019	13,00%	kvartaalne	1 000	4 000 000
Finora Capital	EE3300110972	22.09.2016	22.05.2019	9,25%	kvartaalne	1 000	1 000 000
Endover Kinnisvara - Vega Residents	EE3300111228	30.05.2017	30.05.2019	11,00%	kvartaalne	100	6 500 000
PlusPlus Capital	EE3300111079	20.12.2016	1.10.2019	12,00%	kvartaalne	100	7 000 000
luteCredit Europe A8	EE3300111020	28.11.2016	15.10.2019	14,00%	kvartaalne	100	1 400 000
Creditstar	EE3300111053	1.12.2016	1.12.2019	12,50%	kvartaalne	1 000	15 000 000
luteCredit Europe A9	EE3300111194	12.05.2017	15.06.2020	14,00%	kvartaalne	100	2 000 000

Redgate Capital AS Pärnu mnt 10, Tallinn 10148, tel 66 68 200, bonds@redgatecapital.eu, www.redgatecapital.eu

FONDID

LHV Varahaldus

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a.) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Pensionifond L, EUR	1,62	1,62	1,62	2,36	1,96	2,83	3,75	4,36	714 988 115
Pensionifond M, EUR	1,27	1,27	1,27	1,48	1,41	1,60	3,15	3,78	87 856 617
Pensionifond S, EUR	1,28	1,28	1,28	1,43	-0,66	-1,42	1,44	2,27	64 442 216
Pensionifond XL, EUR	1,42	1,42	1,42	2,76	2,89	4,53	4,48	5,24	124 377 795
Pensionifond XS, EUR	1,18	1,18	1,18	0,96	-0,55	-0,85	1,42	2,38	20 708 429
Täiendav Pensionifond, EUR	1,65	1,67	1,67	3,16	4,16	6,36	6,07	6,49	13 938 049
LHV Pensionifond Indeks	0,67	0,67	0,67		0,57	-	-	-	5 488 227
LHV Pensionifond Indeks Pluss	0,69	0,69	0,69		3,10	-	-	-	993 759
LHV Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,78	0,79	0,79	1,94	-0,85	-1,23	0,27	1,11	536 198

LHV Pärsia Lahe Fond A, EUR	11,54	11,65	11,65		2,78	2,94	-7,96	8,82	11 507 933,98
LHV Maailma Aktsiad Fond A, EUR	10,18	10,28	10,28		8,54	18,62	7,82	5,65	4 116 606,46
LHV Maailma Aktsiad Fond B, EUR	6,50	6,57	6,57		8,54	18,62	7,82	5,65	-

Nordea Pensions Estonia

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a.) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Nordea Pensionifond A, EUR	1,11	1,11	1,11	6,04	0,9	3,43	3,2	4,29	214 424 706,94
Nordea Pensionifond A Pluss, EUR	0,96	0,96	0,96	9,19	0,64	5,55	4,71	5,5	29 269 609,74
Nordea Pensionifond B, EUR	0,99	0,99	0,99	3,75	0,76	0,8	1,9	2,79	23 752 214,85
Nordea Pensionifond C, EUR	0,88	0,88	0,88	2,06	-0,14	-1,89	1,25	1,73	13 276 309,61
Nordea Pensionifond Aktsiad 100, EUR	1,50	1,53	1,51	12,54	0,58	8,29	5,99	7,3	10 769 670,75
Nordea Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,79	0,81	0,80	3,51	0,31	0,27	2,37	2,88	2 380 789,80

Trigon Asset Management

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a.) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Trigon Balti Fond C, EUR	21,52	22,29	21,85	6,69	14,51	20,13	17,68	13,47	2 843 067,81
Trigon Uus Euroopa Fond C, EUR	34,08	35,29	34,60	11,24	24,20	38,22	11,47	13,90	144 661 971,83
Trigon Venemaa Top Picks Fond C, EUR	21,59	22,35	21,92	22,25	-11,86	24,06	9,61	1,65	8 819 816,23

Fondivalitsejate kontaktandmed

LHV Varahaldus AS Tartu mnt 2, Tallinn 10145, tel 680 0400, faks 680 0402, info@lhv.ee, www.lhv.ee	Trigon Asset Management AS Viru Väljak 2, Tallinn 10111 tel. +372 667 92 00, www.trigon.ee	
Nordea Pensions Estonia AS Liivalaia 45/47, Tallinn 10145, tel 710 1250, faks 710 1251, eesti@nordea.com, www.nordea.ee		

Maaklerifirmade kontaktandmed

LHV Tartu mnt 2, Tallinn, tel 680 0400, faks 680 0402

Äripäev

Sekretär.ee

Aeg Sinu kasuks! Siin iga kell.

INVESTOR TOOMASE BLOGI

Baltikumist
sai kullaauk

Avastasin, et juulis oleks koduturule panustamine aidanud rikastuda.

Nimelt selgub maailma börside juuli edetabelist, et esikümnesse on kerkinud nii Tallinna kui ka Vilniuse börs. Eriti hästi on läinud esimesel, kes saavutas enam kui sajaliikmelises tabelis lausa kolmanda koha, seda börsiindeksi 8,3 protsendilise kasvu juures. Kaheksandale kohale jäi aga Leedu väärtpaperiturg, mis kasvas 4,81 protsenti.

Endiselt läheb hästi ka Lätil börsil, mis, tõsi, jäi Balti turgude võrdluses juulis tagaajaja rolli. Kui juunis kasvas Riia börs 13,43 protsenti, siis möödunud kuul kerkis see 2,04 protsenti.

Laevandus ja pangandus

Laevanduses toimuvad arengud mõjutasid Balti börsi aga juba teist kuud. Kui juunis räägiti Läti börsiettevõtte ülevõtmisest, siis juulis sattus sarnasesse olukorda kodumaine Tallink. Mõlemad olid juunis ja juulis vastavalt Riia ja Tallinna börsi peamised vedurid.

Kuigi juunis ei osanud ma laevandusele õigesti panustada, siis juulis sain rõõmu tunda, et Tallinna börsil noteeritud laevettevõtte aktsiaid leiab ka minu portfellist. Koos ülevõtuspekulatsioonidest tuleva turuväärtuse kasvu ning dividendiga sain tänu Tallinkile umbes 2000 euro võrra rikkamaks.

Leedu börsil aitas aga esikümnesse jõuda Šiauliai pank, mille turuväärtus kerkis juulis 15,04 protsenti. Ühelt poolt võttis panga oma luubi alla Moody's, seda plaaniga finantsettevõtte reitingut tõsta. Täpsemalt on Leedu pank jäänud silma hea krediitdivõime poolest, samuti on panga nähtavus turul pärast ühinemist Leedu Ukio pangaga märkimisväärselt paranenud. Lisaks on Moody'se meelest tegemist kasumliku pangaga, mille aktsia on investorite seas hinnatud. Veel mõjutas panga aktsia hinda selle nõukogu liikme Darius Šulnisega seotud fond, mis ostis kokku hulga aktsiaid.

Veel hakkab maailma turgude edeta-

EDETABEL

Juuli parimad ja halvimid börsid

börsiindeksi muutus juulis protsentides

▲	Ghana börs	11,07	▼	Argentina börs	-10,59
	Venezuela börs	8,99		Saudi Araabia börs	-9,73
	Eesti börs	8,3		Omaani börs	-7,28
	Norra OBX indeks	8,18		Indoneesia börs	-5,34
	Brasiilia IBOVESPA indeks	7,04		Pakistani börs	-5,02
	Rumeenia börs	5,32		Sri Lanka börs	-4,94
	Tšiili börs	5,01		Iisraeli börs	-4,37
	Leedu börs	4,81		Jordaania börs	-4,32
	Nigeeria börs	4,43		Botswana börs	-3,57
	Itaalia FTSE MIB indeks	4,39		Liibanoni börs	-3,21

ALLIKAS: BLOOMBERG

» Minu viimati tehtud investeermisotsus õigustab end, samuti saan loota mitmele ettevõttele kodubörsil.

investor Toomas

belist silma, et esikümnesse kuulub palju Ladina-Ameerika riike, nagu näiteks Venezuela, Brasiilia ja Tšiili. Kui Venezuela on kuid tabeli esiotsas domineerinud, siis nüüd ollakse langetud teiseks ning kahekohaline kasvunumber on asendunud 8,99protsendilise tõusuga.

Brasiilia annab lootust

Kui Venezuela puhul on tabeli eesotsas püsimisel kuude lõikes näha teatavat stabiilsust, siis sama ei saa öelda Brasiilia kohta. Veel eelmisel kuul tabeli tagumisse poolde jäänud börsiindeks on juulis tõusnud esikümnesse.

Ilmselt peitub põhjus Brasiilia eks-presidendi süüdi mõistmises korruptsioonis, mis lisab investoritesse kindlust, et riik liigub vaikselt, aga kindlalt demokraatia suunas. Brasiilia investorite optimismist sain osa minagi, sest olen panustanud riigi käekäigule panustavale ETFile iShares MSCI Brazil Capped.

Kokkuvõttes jään aga möödunud kuu- ga rahule, sest tundub, et minu viimati tehtud investeermisotsus õigustab end, samuti saan loot- a päris mitmele ettevõttele kodubörsil.

Investor Toomas on Äripäeva välja mõeldud tegelane, aga tema käsutuses on reaalne raha, mida ta investeerib finantsturgudele. Toomas alustas tegevust 2002. aasta alguses, mil tema käsutusse anti investeerimiseks miljon krooni. Toomase investeermisotsused langetab Äripäeva börsitoimetuse, investeermismõtteid jagab investor Toomas Äripäeva tagumisel leheküljel ja veebis.

PORTFELL

Kuidas läheb Toomase investeringutel?

päevane muutus

+0,35%

väärtus 283 492,51 eurot
49% aktsiad / 44% raha / 7% võlakirjad

aktsiate päevane muutus protsentides

Lerøy Seafood	4,62
Tallink	2,78
Ryanair	1,97
Apranga	0,75
iShares MSCI Brazil Capped (EWZ)	-0,38
Baltic Horizon Fund	-0,37
Microsoft	-0,36
Apple	-0,33
Statoil	-0,27
Berkshire Hathaway B-aktsia	-0,22
Olympic EG	-0,53

Viimased tehingud

Ostis: 19. juunil 100 iShares MSCI Brazil Capped (EWZ) osakut hinnaga 30,91 eurot osaku kohta. Tehingusumma oli 3091,20 eurot. Teenustasu oli 14,13 eurot.

Müüs: 11. mail 210 Lerøy Seafoodi aktsiat hinnaga 47,8 eurot aktsia. Tehingusumma oli 10 043,35 €. Teenustasu oli 15,06 €.

SINU ARVAMUS

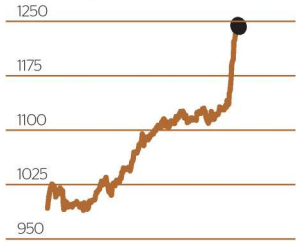
Kommenteeri Toomase investeermisotsuseid, jaga oma kogemusi või esita küsimusi veebilehel www.aripaev.ee või e-kirjaga aadressil investor.toomas@aripaev.ee

OMX TALLINN

52 nädalat

Tallinna börsi üldindeks, kajastab põhi- ja lisanimikirja aktsiate liikumisi.

1238,83 +0,60%▲

perioodi kõrgeim 1242,45
perioodi madalaim 993,78

BÖRS

Baltic Horizon lõpetas Orioniga lepingu

Northern Horizon Capital kui Baltic Horizoni fondivalitseja lõpetas turutegemise lepingu Orion Securities UABga. Turutegemise leping sõlmiti eelmise aasta augustis pärast fondi osakute esmast avalikku pakkimist. Seda eesmärgiga suurendada fondi osakute likviidsust Nasdaq Tallinna börsil. Fondivalitseja Northern Horizon Capital lõpetas börsiteate kohaselt lepingu, sest fondi osakute täiendavate avalike pakkimistulemusena on fondi investorite hulk ning osakute kauplemise aktiivsus kasvanud ning seega ei ole enam vajalik kahe turutegijaga Tallinna börsil jätkata. Turutegemise lepingud Swedbankiga likviidsuse pakkimiseks Tallinna börsil ning Mangold Fondimissioniga likviidsuse pakkimiseks Stockholm börsil on jätkuvalt kehtivad.

PANE TÄHELE

Läti laenuandja Mogo kasvatas laenuportfelli esimese poolaastaga ligi 30 miljonile eurole, kuid võttis samal ajal ka ise ligi viie miljoni euro eest laenu.

Ekspress Grupi käive oli teises kvartalis 16,3 miljonit eurot. Puhaskasum kahanes 8 protsenti, 1,2 miljonile.

Merko Ehitus sõlmis Eleringiga kahe miljoni euro suuruse lepingu Tallinnas Gonsiori tänava alajamarenovatsiooniks.

BÖRSIKAUBAD

Kütused 01.08

USD	
Nafta IPE, bbl	52,14
Nafta NYMEX, bbl	49,69
Mootoribensiin, t	540,25
Diislikütus, t	498,50
Kerge kütteõli, t	484,75
Masuut (1% väävel), t	317,75
Maagaas Henry Hub, btu, USD	2,794

Põllumajandus 01.08

nael = 453,59 g	
Kohv NYBOT, USc/nael	138,15
Valge suhkur NYSE LIFFE, USD/t	403,40
Kakao NYBOT, USD/t	2080,00
Nisu NYSE LIFFE, USD/t	146,00
Rapsiseemned NYSE LIFFE Pariis	368,5

VALUUTA

Austraalia dollar	AUD	1,471
Bulgaria leev	BGN	1,956
Hiiina juuan	CNY	7,890
Hongkongi dollar	HKD	9,160
India ruupia	INR	75,271
Jaapani jeen	JPY	129,700
Kanada dollar	CAD	1,463
Korea won	KRW	1315,970
Norra kroon	NOK	9,305
Poola zlot	PLN	4,249
Rumeenia leu	RON	4,559

Värvilised metallid 31.07

USD/t	
Alumiinium LME	1924
Vask LME	6383
Plii LME	2333
Nikkel LME	10280
Tina LME	20810
Tsink LME	2810

Väärismetallid 01.08

USD/unts, unts = 31,105 g	
Kuld COMEX	1268,37
Plaatina NYMEX	944,91
Palladium NYMEX	896,18
Hõbe COMEX	16,77

Euroopa Keskpank

Singapuri dollar	SGD	1,592
Suurbritannia nael	GBP	0,894
Sveitsi frank	CHF	1,136
Taani kroon	DKK	7,436
Tai baat	THB	39,051
Tšehhi kroon	CZK	26,079
Türgi liir	TRY	4,131
Ungari forint	HUF	304,620
USA dollar	USD	1,173

ALLIKAS: BLOOMBERG KELLA 17 SEISUGA

BÖRS

Tallinn

aktsia	sulgemishind, EUR	muutus eelm. %	käive, EUR	P/E	ROE	P/B	divid. tootlus
Arco Vara	1,390	2,21	3 229	-	-8,1%	0,85	0,7%
Baltika	0,284	1,07	568	-	-1,2%	2,50	0,0%
Ekspress Grupp	1,330	-0,75	7 698	9,0	9,1%	0,82	4,5%
Harju Elekter	4,190	0,24	29 004	2,7	47,1%	1,26	4,3%
LHV Group	10,500	0,96	30 784	14,0	21,0%	2,95	1,4%
Merko Ehitus	9,490	1,06	1 224	24,0	5,7%	1,37	4,3%
Nordecon	1,290	0,00	9 991	16,4	7,4%	1,22	7,0%
Olympic EG	1,870	-0,53	75 712	9,0	29,0%	2,61	5,3%
PRFoods	0,404	-0,25	44 331	35,7	1,9%	0,69	0,0%
Pro Kapital Grupp	2,400	-4,00	3 241	-	-2,7%	1,57	0,0%
Silvano FG	2,660	-0,75	1 974	12,7	19,0%	2,42	7,5%
Skano Group	0,555	-8,26	6	-	-23,0%	0,55	0,0%
Tallink Grupp	1,110	2,78	326 735	21,1	4,3%	0,92	2,7%
Tallinna Vesi	12,600	0,00	28 797	13,2	20,1%	2,66	4,3%
Tin Kaubamaja	9,500	-0,42	9 203	15,0	15,4%	2,32	6,6%
Trigon PD	0,600	3,45	4 812	-	-2,1%	1,12	0,0%
Baltic Horizon Fund	1,345	0,37	2 991	-	-	-	-

P/E arvutatud viimase nelja kvartali vahearuande (kui on olemas, siis rahvusvahelise raamatupidamisstandardi (IAS) kohase) konsolideeritud koondkasumi emettevõtja osa põhjal

Riia

aktsia	sulgemishind, EUR	muutus eelm. %	P/E	P/B	divid. tootlus
Grindex	8,20	-0,97	5,6	0,6	-
Latvijas Gaze	9,13	1,33	23,0	1,1	-
Olainfarm	11,30	0,89	13,1	1,6	-
SAF Tehnika	5,51	-0,72	10,7	1,4	-

Tallink ▲
+2,78%

Skano ▼
-8,26%

Helsinki

aktsia	hind, EUR	muutus eelm. %	P/E	P/B	divid. tootlus
Alma Media	6,49	0,15	18,5	4,3	2,5
Citycon	2,30	0,17	16,5	0,9	6,1
Elisa Comm.	34,88	0,32	17,7	6,3	4,3
Finnair	8,19	-10,49	-	1,6	-
Fortum	13,85	0,22	32,2	1,0	-
HKScan	3,03	0,33	-	0,4	5,3
Kesko	43,79	2,48	25,8	2,2	4,6
Neste Oil	36,82	0,52	-	2,4	3,5
Nokia	5,50	2,23	-	1,8	-
Ovi	30,18	1,51	17,9	3,0	2,5
PKC Group	23,55	-0,21	36,18	3,6	-
Stockmann	7,35	0,41	-	0,5	-
Stora Enso	11,45	1,33	-	1,6	-
UPM Kymmene	23,10	0,39	-	1,5	4,1
YIT	7,16	-0,28	119,3	1,7	3,1

Vilnius

aktsia	hind, EUR	muutus eelm. %	P/E	P/B	divid. tootlus
Apranga	2,68	0,75	-	3,0	6,0
Invalida	4,780	5,52	-	-	-
Linas Agro	0,700	0,43	31,5	0,7	-
Panevezio Statybos	1,220	2,52	-	0,6	-
Šiauliai Bankas	0,568	0,35	2,7	1,3	-
Snaige	0,300	0,00	-	0,6	-

LOE VEEBIST

Värsked börsiuudised: www.aripaev.ee/bors
Turuülevaade: investor.aripaev.ee

EUR/SEK ▲
9,5479

EUR/RUB ▲
71,0846